

Jaarverslag Energiefonds Overijssel 2017

De missie van Energiefonds Overijssel

In 2023 is 20% nieuwe energie in Overijssel beschikbaar. Dat is de ambitie die de provincie Overijssel zichzelf heeft gesteld. Eén van de acties om deze ambitie waar te maken is de oprichting van Energiefonds Overijssel in 2012.

Energiefonds Overijssel levert via Energiefonds Overijssel I B.V. en Energiefonds Overijssel II B.V. een financiële bijdrage aan ondernemingen, woningcorporaties en projecten die energie besparen of energie opwekken uit hernieuwbare bronnen. Zo draagt het fonds bij aan werkgelegenheid, ondernemerschap en innovatie, en aan de ambitie van Overijssel.

Dorine Putman- Devilee, ambassadeur Energiefonds Overijssel

Overijssel zet de toon!

Bedrijf Zonnegilde startte heel klein in Overijssel en kon spoedig ook buiten de provincie de vleugels uitslaan. Mede dankzij hulp van de accountmanagers om het bedrijf robuust te maken. Ook het concept, zonnepanelen plaatsen en verhuren, heeft inmiddels overal navolgers.

Verhuurders moet je wel meekrijgen

Overijsselse woningcorporaties hebben geleerd hoe je de huurders meekrijgt. Hun lessen kan ik overal in het land uitdragen, bijvoorbeeld bij de Dienst Landelijke Energietransitie. Betere isolatie is mooi, maar huurders worden blijer van een opgeknapt balkonnetje of keuken.

Kamervragen over woningabonnement

Het woningabonnement is een initiatief van de gemeente Deventer, WOAB en Energiefonds Overijssel. Het heeft de aandacht van veel andere steden. Dit experiment is de inspiratiebron voor een belangrijke City Deal geworden. Ik heb met afgevaardigden van de ministeries van BzK, EZ en Financiën besproken hoe het klantbelang geborgd werd met het woningabonnement. De oorspronkelijke gedachte van gebouwgebonden financiering heeft zelfs tot Kamervragen en uiteindelijk een statement in het regeerakkoord geleid. Zonder de discussies in Overijssel was er geen serieus onderzoek gestart naar de financieringsalternatieven bij woningrenovatie. Overijssel zet de toon!

Het beste recept is samenwerken

In Overijssel zijn er tegelijkertijd elkaar versterkende duurzaamheidsprojecten. De provincie heeft het Energiefonds Overijssel, het brede programma Nieuwe Energie en is ook medeoprichter van de Woonkeuken, een samenwerkingsverband tussen ondernemers en de provincie om Overijsselse gebouwen klimaatneutraal te krijgen. WOAB is weer lid van de Woonkeuken en ook ik ben als ambassadeur van Energiefonds Overijssel actief geworden in de Woonkeuken. Een klimaat neutrale woonomgeving; dat is de ambitie.

Energiefonds Overijssel viert eerste lustrum

2017 was een jubileumjaar voor Energiefonds Overijssel. Het fonds bestaat alweer vijf jaar, en bewees ook afgelopen jaar zijn waarde voor de energietransitie in Overijssel. Inmiddels is bijna 180 van de 200 miljoen euro in het fonds gebruikt voor ongeveer 65 projecten op gebied van energiebesparing en opwekking nieuwe energie. De bodem van het fonds kwam in zicht. Vandaar dat we afgelopen jaar belangrijke besluiten hebben genomen voor een duurzame inzet van de provinciale middelen in het Energiefonds.

In 2017 is opnieuw een aantal grote projecten naar realisatie geholpen. Eén van de eerste optredens die ik als gedeputeerde voor energie mocht doen, was de start van de aanleg van een enorm zonnedak bovenop de Scania-fabriek in Zwolle. In totaal komen hier 22.000 zonnepanelen te liggen; het grootste zonnedak van Nederland! Scania is hard bezig om in 2020 geheel energieneutraal te produceren.

Een andere mooie mijlpaal is de opening van Bio-centrale Brouwer in Balkbrug. De centrale voorziet in de duurzame energiebehoefte van het naast-

gelegen zuivelbedrijf Friesland Campina en de elektriciteitsvraag van bijna 2000 woningen in Balkbrug.

Scania-fabriek in Zwolle: het grootste zonnedak van Nederland!

Daarnaast was 2017 het jaar waarin we met de Nieuwe Energie Alliantie Overijssel van start zijn gegaan met het nieuwe energieplan voor Overijssel. Een alliantie waarin bedrijfsleven, overheid, (duurzame) energiebedrijven en natuur- en milieu Overijssel samenwerken aan – op termijn - een energie neutrale provincie. Het Energiefonds Overijssel levert een onmisbare bijdrage aan deze ambitie!

Annemieke Traag

Gedeputeerde Energie, Milieu en Europa
provincie Overijssel

Jaarverslag **2017** Energiefonds Overijssel I B.V.

De missie van Energiefonds Overijssel	2	Toelichting op de geconsolideerde jaarcijfers	47
Overijssel zet de toon!	3	Toelichting op de geconsolideerde balans	59
Energiefonds Overijssel viert eerste lustrum	4	Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening	76
Verslag van de raad van commissarissen	7	Enkelvoudige jaarrekening 2017 Energiefonds Overijssel I B.V.	80
		Enkelvoudige balans	81
Samenvatting	10	Enkelvoudige winst-en-verliesrekening	84
		Toelichting op de enkelvoudige jaarcijfers	85
Verslag van de directie	11	Toelichting op de enkelvoudige balans	86
		Toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening	89
Projectoverzicht	40		
Geconsolideerde jaarcijfers 2017 Energiefonds Overijssel I B.V.	41	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	92
Geconsolideerde balans	42	Portefuilleoverzicht per 31-12-2017	96
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	44		
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	45	Historisch overzicht per 31-12-2017	101
		Personalia	108

‘Wij worden wereldkampioen energietransitie’

Ruud Koorstra
Nationaal Energiecommissaris

Verslag van de raad van commissarissen

Aan de algemene vergadering van aandeelhouders van Energiefonds Overijssel

Hierbij bieden wij u het jaarverslag 2017 van de directie van de vennootschap aan, alsmede de jaarcijfers. Bij dit jaarverslag heeft EY Accountants LLP een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

De raad van commissarissen kwam in de verslagperiode vier maal bijeen en er is twee maal een overleg geweest met de adviescommissie. Daarnaast heeft de raad van commissarissen deelgenomen aan een algemene bijeenkomst over toekomstige energiesystemen en was zij aanwezig bij de lustrumactiviteiten van het fonds.

Op de agenda van de reguliere vergaderingen stonden onder andere zaken die betrekking hebben op de toepassing van het beloningsbeleid, het gerealiseerde maatschappelijke rendement, het risicomanagement, het jaarverslag 2016, de kwartaalrapportages van 2017

en de toekomst van het fonds. Uiteraard besteedden we veel aandacht aan de voortgang van de aanvragen. We constateerden dat de extra inzet op acquisitie en de acties om aanvragen in de pijplijn op te waarderen succesvol zijn. De portefeuille is dit jaar uitstekend gegroeid en de pijplijn is goed. Er is € 178,5 miljoen van de € 200 miljoen van het fonds uitgezet en gecommitteerd.

Daarnaast bevinden zich nog een substantieel aantal aanvragen in de contractfase. Het resterende deel is gereserveerd voor vervolfinancieringen. Daarmee is het fonds vrijwel volledig benut. Er heeft bovendien een eerste exit plaatsgevonden. Tot op heden zijn er geen defaults geweest. Na vijf jaar staat het fonds er goed voor en heeft het fonds zijn waarde bewezen.

In 2017 zijn er voorbereidingen getroffen om het fonds revolverend te maken. De begroting en ambities zijn in lijn daarmee aangepast. De huidige beheerder ziet deze transitie naar een meer regulier financierings- en investeringsfonds als een mooi moment om het beheer

vlr: Jan Paul van Soest, Roeland van Straten, Pieter van Geel.

van het fonds over te dragen. Onderopdrachtnemer StartGreen Capital neemt onder voorwaarden in 2018 het fondsbeheer over. De raad van commissarissen heeft kritisch meegekeken in dit transitieproces en hier mee ingestemd. Voor 2018 beschouwen wij het invoeren van de revolverendheid en de overgang naar een nieuwe fondsbeheerder als de belangrijkste aandachtspunten. We hebben het volste vertrouwen in deze nieuwe fase van het fonds.

Zwolle, 16 maart 2018

De raad van commissarissen

Pieter van Geel (voorzitter)

Jan Paul van Soest

Roeland van Straten

“Een energietransitie heeft iets van een duursport: heel lang volhouden is het devies. Natuurlijk ook met veel inspiratie maar toch ook met veel transpiratie. Daarom ben ik erg blij dat de provincie Overijssel het energiefonds revolverend heeft gemaakt.”

Pieter van Geel, Raad van Commissarissen

Samenvatting

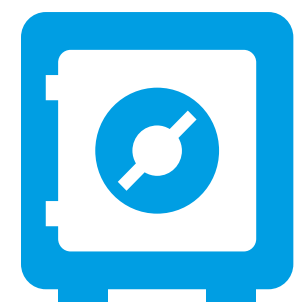
Uitzettingen t/m 2017

Uitstaand **≈ €180 miljoen**

Impact

≈ €400 miljoen

Toekomst **€35 miljoen**
Jaarlijks **uitzetten**

€20 miljoen
vervolgfinanciering

Revolverend

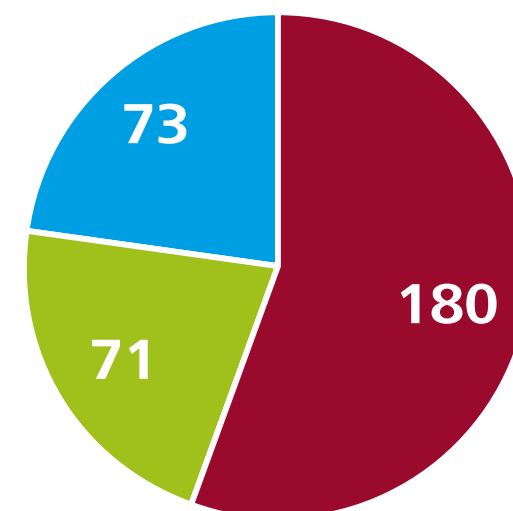
Jaarlijkse energiebesparing

3.233 Terajoule (TJ) evenveel als het energieverbruik van de huishoudens van de gemeente Deventer

Arbeidsplaatsen

1.485 tijdelijke
94 structurele

324
Financieringsaanvragen

Portefeuille € 200 miljoen

Biomassa

energie-
besparing

gereser-
veerd

zonne-
energie

(Rest)warm-
te

Overig

19%

50%

11%

17%

2%

1%

Woningabonnement
Pyrolysefabriek

Stoom en stroom
via Biocentrale

Monovergister
Verduurzaming
school

Verbeteren
woningen

Innovatie technologie
in stroomvoorziening

Zon

Energiefabriek
Groengas

LED
Houtwarmte

Verslag van de directie

Opzet en opdracht van het fonds

Energiefonds Overijssel is op 7 november 2012 opgericht door de provincie Overijssel. In 2009 verkocht de provincie haar aandeel in Essent. Via Energiefonds Overijssel laat de provincie een deel van deze verkoopopbrengst weer terugstromen naar de samenleving. Hiervoor is bij oprichting een bedrag van maximaal € 250 miljoen gereserveerd. In 2015 is dit maximum teruggebracht tot € 200 miljoen en is het fonds revolverend gemaakt.

Het fonds levert financiële bijdragen aan ondernemingen, woningcorporaties en projecten die energie besparen of energie opwekken uit hernieuwbare bronnen. Dit laatste is energie afkomstig van natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld, zoals energie uit wind, waterkracht, zon, bodem, buitenluchtwarmte en biomassa. Zo draagt het fonds bij aan werkgelegenheid, ondernemerschap en innovatie, en aan de ambitie van de provincie Overijssel: 20% nieuwe energie in 2023.

Energiefonds Overijssel komt in beeld als reguliere financiering geen (volledige) dekking van het energieproject kan leveren.

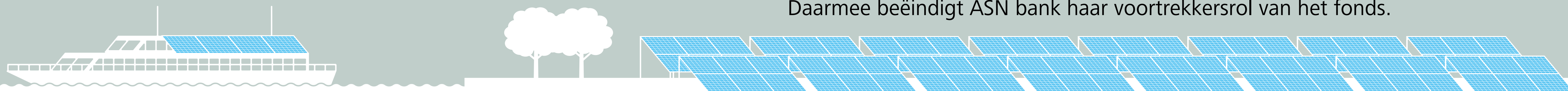
Afhankelijk van de plannen en van de omvang en aard van de aanvragende onderneming of organisatie verschaft het fonds een lening of garantie, en/of neemt deel via participaties. Het revolverende fonds investeert maximaal € 200 miljoen in projecten en ondernemingen in de provincie Overijssel.

Het fonds is onderverdeeld in Energiefonds Overijssel I B.V., waarin de participaties zijn ondergebracht, en Energiefonds Overijssel II B.V., waar de leningen en garanties onder vallen.

Per 30-12-2016 is door een juridische fusie het beheer van ASN Bank NV automatisch overgegaan op de Volksbank, het moederbedrijf. Als gevolg van de fusie is ASN Bank N.V. verdwenen als zelfstandige rechtspersoon. Alle rechten en verplichtingen van ASN Bank N.V. zijn van rechtswege overgegaan op de Volksbank.

ASN Bank zet haar activiteiten voort als business unit van de Volksbank. Om praktische redenen is het bestuur van Energiefonds Overijssel door de Volksbank gedelegeerd aan ASN Bank Duurzame Deelnemingen N.V. In het beheer wordt samengewerkt met Start-Green Capital (de merknaam van CL Venture Partners B.V.).

In 2018 draagt ASN Bank de rol van beheerder van Energiefonds Overijssel onder voorwaarden over aan Start Green Capital. ASN Bank kiest hiermee voor focus op haar kernactiviteiten. In 2017 was de opgave voor de beheerder om het fonds revolverend te maken. Hiervoor is een nieuwe businesscase opgesteld die door de aandeelhouder is goedgekeurd. Met deze aanpassing komt het fonds in een nieuwe fase. Deze overgang van een pionier fonds naar een regulier financierings- en investeringsfonds is een mooi moment om het beheer van het fonds onder voorwaarden over te dragen aan Start-Green Capital. StartGreen Capital is vanaf het begin betrokken bij het fonds en is verantwoordelijk voor de eigen vermogen portefeuille. Vanaf 1-1-2018 beheert zij ook de vreemd vermogen portefeuille en later in het jaar zal zij de directievoering over het fonds overnemen. Daarmee beëindigt ASN bank haar voortrekkersrol van het fonds.

Met het revolverend worden kan het fonds ook de komende jaren initiatieven op het gebied van energiebesparing en -opwekking financieel blijven ondersteunen.

Financieringsaanvragen

In 2017 ontving het fonds 47 nieuwe financieringsaanvragen.

In totaal heeft het fonds sinds de start 324 financieringsaanvragen ontvangen. Daarvan zijn er 180 afgewezen, ingetrokken of vervallen, en 71 gefiatteerd (waarvan 18 aanvragen van woningcorporaties). Dat betekent dat er nog 73 dossiers in behandeling zijn.

Voor de behandeling wordt een onderscheid gemaakt in leads, de intakefase en de aanvraagfase. Leads zijn aanwijzingen, aanknopingspunten of contacten die mogelijk kunnen leiden tot een financieringsaanvraag.

Een lead die tot een serieuze interesse leidt komt in de intakefase. De voorstellen worden in deze fase eerst getoetst, doorgelicht en besproken met de aanvrager. Vervolgens doet deze een definitieve aanvraag. Deze wordt totnogtoe binnen de juridische termijn van 22 weken afgehandeld.

Bijna tweederde van de ingediende projecten wordt afgewezen of gestopt in de intakefase. Voor beleggingsfondsen is dit een redelijk gangbaar percentage. Waarom voorstellen het niet halen heeft diverse bekende oorzaken. In veel gevallen voldoet de aanvraag niet aan de voorwaarden van het fonds. Dit is bijvoorbeeld het geval als er geen co-financier is gevonden, het project te kleinschalig is of betrekking heeft op fossiele brandstoffen. Bovendien moeten de productie of activiteiten in de provincie Overijssel plaatsvinden. Verschillende potentiële voorstellen voldeden niet aan deze laatste eis. Daarnaast zijn nog steeds veel voorstellen van matige kwaliteit, bijvoorbeeld doordat een goed businessplan ontbreekt. Dat maakt de behandeling arbeidsintensief, dit geldt zeker voor de participaties. Na de verwerking van de aanvragen in de beginfase van het fonds bleek het nodig om de acquisitie te intensiveren en meer focus aan te brengen

omdat er beduidend minder spontane aanvragen binnenkwamen. Tegelijkertijd werden de inspanningen blijvend verhoogd om co-financiers te vinden en om de voorstellen op te waarderen tot volwaardige financieringsaanvragen. We zien dat de slagingskans van ingediende aanvragen daarmee is verbeterd.

Jaarkalender adviescommissie 2017

jan 	feb 	mrt 	apr
mei 	jun 	jul 	aug
sep 	okt 	nov 	dec

 fysieke vergaderingen
  telefonische vergaderingen
 overleggen met de RvC
  projectenbezoek
  kennismaking met gedeputeerde
  lezing energiesystemen

EFO I

7 positieve adviezen
 3 initiële toetsing
 5 pre-adviezen

EFO II

12 positieve adviezen
 1 initiële toetsing
 1 advies onthouden

“De leningen en investeringen van Energiefonds Overijssel zijn een katalysator voor de energietransitie in de provincie. De portefeuille van financieringen door Energiefonds Overijssel is sterk uitgebreid de afgelopen jaren, waaronder veel zonne-energieprojecten, en draagt daarmee bij aan de transitie naar duurzame energie, beperking van energieverbruik en werkgelegenheid. Er is ook geïnvesteerd in innovatieve technologiebedrijven die de komende jaren goed ondersteund moeten worden zodat deze bedrijven tot wasdom kunnen komen en daarmee een grote impact kunnen bewerkstelligen.”

Jean-Pierre Sweerts, Adviescommissie

Exit in 2017

Holland Eco Finance

Begin 2017 is de eerste exit gerealiseerd door het verkopen van de aandelen in Holland Eco Finance B.V. Het belang is verkocht aan de overige aandeelhouders van Holland Eco Finance. Holland Eco Finance gaat zich richten op landelijke uitbreiding van haar aanbod. De verkoop vloeit enerzijds voort uit de voorwaarde dat Energiefonds Overijssel alleen actief is in de provincie Overijssel en anderzijds uit het feit dat Holland Eco Finance inmiddels in staat is zelfstandig door te gaan. Hierdoor kunnen de geïnvesteerde euro's van het fonds op termijn opnieuw geïnvesteerd worden in nieuwe initiatieven.

Verstreckte financieringen in 2017

WOAB B.V.

Woningabonnement ('WOAB') streeft ernaar om ca. 710 woningen in Overijssel energetisch te renoveren via isolatie, zonnepanelen, vervanging energievervlindende apparatuur etc., op basis van abonnementen. De gebruikers kunnen deze abonnementen afnemen voor 10, 15 of 20 jaar. Energiefonds Overijssel draagt bij met een lening van € 4.800.000 en met een converteerbare lening en participatie van in totaal € 600.000. De aandelenuitgifte heeft begin 2017 plaatsgevonden. Het converteerbare leningdeel zal op basis van vooraf afgesproken behaalde resultaten worden uitgeboekt. De lening is in december 2017 op depot uitgeboekt en zal tevens op basis van vooraf afgesproken resultaten ter beschikking worden gesteld. Het project levert 1 structurele en 30 tijdelijke arbeidsplaatsen op. Het energie-effect is 7,09 TJ/jr/mlin.

**Henk de Jager van
WOAB: "de mensen
van Energiefonds
Overijssel zijn geen
gewone financiers"**

WOAB
@WOABNL
21 nov 2017

Woningabonnement door
VNG in NL beloond met de
hoogste projectscore binnen
de innovatieve aanpak!

vOverijssel @OmroepGLD
@NEOverijssel @rtvoost
@NOS @EnergiefondsOV
@Oostnl.nl

WOAB
@WOAB_NL
9 mrt 2017

'Zonder gedoe een energie-
zuinig huis' vandaag al in
@DeStentor Morgen in?
@tvoost @tubantia
@NEOverijssel @Energie-
fondsOV @ProvOverijssel

WOAB
@WOAB_NL
1 mrt 2017

@WOABWoningabonnement
Zaterdag 18.00 en 20.00
met item in NOS-journaal.
@NEOverijssel @Energie-
fondsOV

Energiefonds Overijssel meer dan een financier

"Investeerders Fikria en Karel zitten er dicht op, helpen echt hoe dingen moeten gebeuren. Bijvoorbeeld de hele rapportage moet tip top zijn. Wij alleen zouden dat nooit op zo'n hoog niveau hebben bereikt. Echt hands-on. Als personen zijn zij heel belangrijk. Niet alleen voor de rapportages, maar ook in het aanscherpen van de plannen en het diep doorgraven. Na een lening bij de bank, komt er niemand meer langs, maar account-manager Bernard wel. Samen zijn zij eigenlijk een soort kritisch opbouwende en betrokken commissarissen. EFO is veel kritischer dan andere toezichthouders, ze dwingen tot echt nadenken. Ze zetten de zaak soms terecht op scherp. Bij een gewone investeerder en een gewone bankier krijg je die steun niet. EFO heeft geholpen een dashboard voor monitoring neer te zetten."

Henk de Jager, oprichter WOAB

Annemieke Traag
@AnnemiekeTraag
14 dec 2017

Tot slot een bezoek gebracht aan Empyro, wereldwijd koploper van pyrolyse technologie. Biomassa omzetten in pyrolyseolie en inzetten voor bv stadsverwarming en bedrijven. Innoatie!

EnergiefondsOV
@EnergiefondsOV
26 jan 2017

Officiële opening Biogas Netwerk Twente een feit! @NEOverijssel @Gasunie @BiogasTwente @Cogas @ErikLievers

EnergiefondsOV
@EnergiefondsOV
29 aug 2017

Trots! @Empyro1 haalt mijlpaal: 15 miljoen liter olie @BTG_BTL @NEOverijssel

BTGBiomassTechnology
@btgworld
18 dec 2017

Met dank aan de provincie voor alle consistente en goede ondersteuning gedurende de afgelopen 10 jaren! @NEOverijssel @ProvOverijssel @provincieOV @jijenoerijssel @beoncluster

Empyro
@Empyro1
24 nov 2017

Some interesting figures here on our production of pyrolysis oil so far. @IEABioenergy @BioenergyIntl @beoncluster @Bio4Products @PBE_NL @PlatfDuurzBiobr

Empyro / BTG-Bioliquids

In de eerste helft van 2017 heeft een vervolgstorting in BTG-Bioliquids ter hoogte van €750.000 plaatsgevonden. EFO heeft hier € 150.000 aan bijgedragen. Tevens is een bedrag van € 154.000 gecommitteerd.

PV Energie Finance Holding II B.V.

De financial close van PV Energie Finance Holding II B.V. ('PVEFH II', een nieuwe entiteit) vond plaats in juni 2017. Eerder is vanuit PV Energie Finance Holding B.V. (de eerste entiteit) sinds de eerste ronde investering en financiering door EFO eind 2015 een aanzienlijk aantal zon-PV projecten in Overijssel gerealiseerd. Met een nieuwe investering door EFO, maar ditmaal in combinatie met vreemd vermogen financiering door de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) en de Triodos Bank, wordt deze portefeuille van projecten verder uitgebreid. Er zullen 44 middelgrote zon-PV installaties met een gezamenlijk vermogen van circa 18 MWp (megawatt peak) gerealiseerd worden, met een investering van ca €19,5 miljoen waarvan EFO middels een bedrag van € 1.468.676 participeert. Dit project zal voor 12 FTE aan structurele werkgelegenheid en 30,6 FTE aan tijdelijke werkgelegenheid zorgen. Het energie-effect is 92,03 TJ/jr/ mln.

OrangeGas Overijssel B.V.

Bij de oplevering van een nieuw tankstation is er een nieuwe kapitaalstorting gedaan van € 46.875 en is er een storting van € 175.000 op op de lening gedaan vanuit het depot.

Biogas Netwerk Twente B.V.

Het betreft een financiering van een biogas pijpleiding tussen Fleringen en Almelo met een biogas opwerkingsinstallatie. De verstrekte lening bedraagt € 1.950.000 en heeft een looptijd van 13 jaar. Het project levert circa 8 tijdelijke en 1 vaste arbeidsplaats op. Het energie-effect is 54,1 TJ/jr/mln.

Energie-effect: 54,1 TJ/jr/mln

Groengas Twenterand B.V.

Dit betreft de financiering van een monovergistingsinstallatie met opwerkingsinstallatie op het terrein van Maatschap Folbert, een rosé kalveren houderij. De mest is afkomstig van Maatschap Folbert zelf. Leverancier is Host, een ontwikkelaar van bio-energiesystemen. Het betreft een 13-jarige lening van € 1.098.750. De lening is in maart 2017 op depot gezet. Eind 2017 is de bouw van de installatie bijna voltooid. Het project levert 2 tijdelijke en 0,5 vaste arbeidsplaatsen op. Het energie-effect is 6,9 TJ/jr/mln.

'We zijn kampioen in de realisatie van monovergisters in Overijssel: twee zijn er klaar en twee gecontracteerd.'

Broekhuis Koegas B.V.

Broekhuis Koegas B.V. gaat een monovergister met opwerkingsinstallatie bij de melkveehouder Broekhuis realiseren. De installatie wordt geleverd door HoSt. Het geproduceerde gas uit de mest zal worden ingevoerd op het gasnet. Het betreft een 13-jarige lening van € 1.005.000. De lening is volledig uitgeboekt. De ondernemer verwacht in 2018 voor het eerst groen gas te kunnen leveren. Het project levert 0,5 vaste en 2 tijdelijke arbeidsplaatsen op. Het project heeft een energie-effect van 10 TJ/jr/mln.

PM Investment B.V. (PMI)

PM Investment wordt gefinancierd voor realisatie en exploitatie van meerdere zon PV-installaties op daken. Het betreft een 15-jarige lening van € 2.292.078. De lening is in maart 2017 op depot geboekt en er is een eerste storting geweest van € 445.476. De aandelenuitgifte vond in 2016 plaats. Het project levert 0,5 vaste arbeidsplaatsen en 2 tijdelijke arbeidsplaatsen op. Het energie-effect is 8,22 TJ/jr/mln.

Brouwer Biocentrale B.V.

Brouwer Biocentrale B.V. wil een bijdrage leveren aan de verduurzaming van de in Balkbrug gelegen kaasfabriek van FrieslandCampina.

Met de geproduceerde warmte wordt droge stoom geleverd aan de kaasfabriek ter vervanging van het aardgasverbruik. De elektriciteit die door de installatie zal worden opgewekt, zal – na aftrek van eigen gebruik - aan het net worden geleverd.

Het betreft een 12-jarige financiering ad. € 2.840.000 welke volledig is opgenomen. Daarnaast is er op de participatie een aanvullende storting gedaan van € 1.000.000. De centrale is volop in bedrijf.

Het project levert tijdelijk 70 FTE en 5 FTE vaste banen op.

Het energie-effect is 42,16 T J/jr/mln.

Karel Asselbergs
@KarelAsselbergs
23 nov 2017

Field trip 5 jaar @EnergiefondsoV! Bezoek aan Brouwer Biocentrale

Bio-energiecluster
@beoncluster
20 nov 2017

Energie neutrale kazen in Balkbrug! Slim idee twee ondernemers. Mooie @Het-GroeneOosten uitzending

De Stentor
@De_Stentor
31 okt 2017

Biocentrale Balkbrug brandt als een tierelier

Annemieke Traag
@AnnemiekeTraag
2 nov 2017

Fijn dat ik met fam Brouwer opening mocht doen.

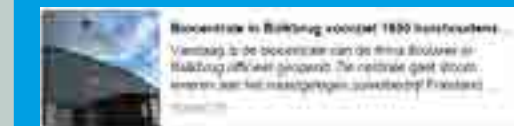
Karel Asselbergs
@KarelAsselbergs
2 nov 2017

Opening Brouwer Biocentrale! Druk op die rode knop! ;-) @EnergiefondsoV

Rob Heetland
@RobHeetland
2 nov 2017

M.m.g. door @provoverijssel Biocentrale in Balkbrug voorziet 1850 huishoudens en zuivelfabriek van energie

Annemieke Traag
@AnnemiekeTraag
2 nov 2017

Proficiat fam. Brouwer met opening van bioenergiecentrale. Houtsnippers als groene stroom voor buurman FrieslandCampina in Balkbrug. Top!

'Kampioen samenwerking: we realiseerden een biocentrale door teamwork tussen EFO, Rabobank, de gebroeders Brouwer (ondernemers), Bert Willigenburg (projectleiding) en plaatselijke particuliere investeerders.'

**Energie-effect:
48,6 TJ/jr/mln**

S4 Ancillary Services I B.V.

Dit betreft de financiering van een innovatief project, bestaande uit de investering in drie vliegwielen en één batterij met zonnepanelen, voor exploitatie op voornamelijk de primaire reservemarkt voor het elektriciteitsnet. Naast de primaire activiteit kan het project ook stroom leveren voor aanverwante activiteiten, allen gericht op het opvangen van pieken op het elektriciteitsnet. De financieringsaanvraag bedraagt € 1.295.000. EFO I participeert met € 900.000. De closing vond in 2016 plaats. Het leningdeel is volledig uitgeboekt. Het energie-effect is 48,6 TJ/jr/mln. De structurele werkgelegenheid is 5 FTE. S4 Ancillary Services heeft in 2017 een vervolgaanvraag gedaan.

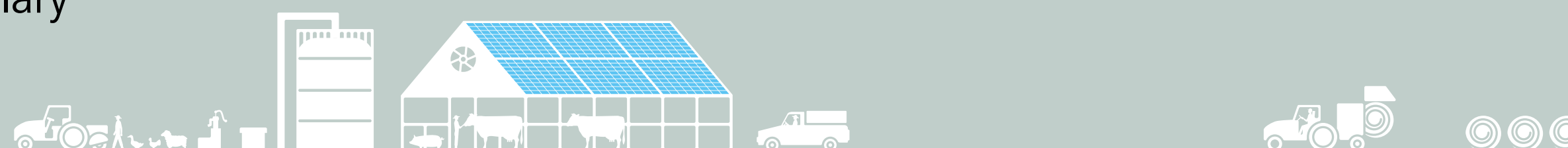

S4Manufacturing
@S4Manufacturin1
13 jul 2017

Highly efficient flywheels
type Kinext supplied to S4
Ancillary Services!

Het betreft een lening van € 2.305.000 en een participatie van € 1.700.000. Eind december 2017 is de participatieovereenkomst getekend. De uitbreiding van de lening is goedgekeurd. Hiermee worden door S4 Ancillary Services zes additionele vliegwielen en twee additionele batterijen gerealiseerd en geëxploiteerd. Het energie-effect van de uitbreiding is 50,8 TJ/jr/mln.

EnergiefondsOV
@EnergiefondsOV
30 aug 2017

Door financiering van
Energiefonds mogelijk om
22.000 zonnepanelen te
installeren @ScaniaProdNL
@NEOverijssel

EnergiefondsOV
@EnergiefondsOV
21 jun 2017

Vandaag officieel start
grootste zonnedak van NL
@NEOverijssel door finan-
ciering @EnergiefondsOV

**'We maakten met
22.000 zonnepanelen het
grootste zonnedak van
Nederland – de gebou-
wen van Scania van
EPS Zwolle B.V. – mede
mogelijk.'**

EPS Zwolle B.V.

Energiepark Scania B.V. (EPS) investeert in de aanschaf en installatie van ca. 22.000 zonnepanelen op een vijftal daken variërend van 3.500 m² tot 7.500 m² van de Scania fabriek te Zwolle. Totaal betreft dit een vermogen van 6.380 KWp. Met de afname van deze duurzaam opgewekte energie kan Scania voor circa 50% voorzien in haar stroombehoefte. De opwek wordt door Scania volledig voor het productieproces ingezet. De 16-jarige lening bedraagt € 4.880.000. Hiervan staat nog € 917.932 op depot. Het project levert vier tijdelijke banen en één vaste baan op. Het energie-effect is 9,32 TJ/jr/mln.

Triple Groen Overijssel B.V.

Triple Groen Overijssel is reeds klant van EFO. Triple Groen helpt mede dankzij de financiële bijdrage van het fonds boeren bij het zelf laten opwekken van duurzame energie middels zonnepanelen. Triple Groen wil de succesvolle eerste tranche nu een vervolg geven. Het betreft een 10-jarige lening van € 1.000.000 welke volledig is uitgeboekt. Het energie-effect is 10 TJ/jr/mln en het levert 16 tijdelijke en 2,5 vaste banen op.

**16 tijdelijke
banen**

**2,5 vaste
banen**

‘De kleinste verwerker van houtpellets, Streekpellets B.V., heeft wel de efficiëntste droger en maakt de meest lokale houtpellets.’

Streekpellets B.V.

Streekpellets B.V. zal kleinschalig pellets gaan produceren uit lokaal beschikbare biomassa. De pellets worden vervolgens weer lokaal verkocht. In eerste instantie zullen twee van dergelijke installaties (met een capaciteit van 1,3 ton/uur) gerealiseerd en geëxploiteerd worden. Het betreft een 10-jarige lening van € 2.246.000 en een participatie van € 481.667. De lening is in november op depot gestort en er heeft één trekking plaats gehad ad € 558.325. Van de participatie is € 240.001 in aandelen gerealiseerd, het overige deel is gecommiteerd. Het energie-effect is 121 TJ/jr/mln en het project levert 4 vaste en 12 tijdelijke banen op.

Slim Opgewekt Overijssel B.V.

Slim Opgewekt Overijssel heeft als doel om basisscholen in Overijssel te verduurzamen, Beoogd wordt om jaarlijks 50 á 75 (basis en middelbare) scholen te realiseren. Om dit uit te voeren zijn twee BV's opgericht: Slim Opgewekt Overijssel (SOO) voor de ontwikkeling en acquisitie van het concept en Opgewekt Duurzaamheidsfonds Overijssel (ODO) voor de projectfinancieringen. EFO draagt bij aan de financiering voor de eerste 23 scholen (28 "basisschool-equivalenten") middels een participatie van € 430.000 en een 17-jarige lening van € 2.045.000. Voor het aanloopkapitaal is € 125.000 verstrekt en het overige deel gecommiteerd. Dankzij deze projecten worden er 3,3 vaste en 14 tijdelijke FTE's aangetrokken. De jaarlijkse energie opwekking betreft 43 TJ/jr/mln.

Nieuwe committeringen in 2017

Twents Renewable Fund B.V. (HoSt B.V.)

HoSt is een gerenommeerde leverancier van bio-energie systemen. Naast de drie projecten die zij voor haar klanten in Overijssel wil realiseren, wil HoSt tevens op haar eigen terrein een monovergistingsinstallatie met opwekkingsinstallatie realiseren. Dit zal onder de 100% dochteronderneming van Twents Renewable Fund B.V. worden uitgevoerd. Dit systeem wordt als demo-opstelling neergezet en heeft op zichzelf tevens een goed rendement. Het geproduceerde gas uit kalverenmest zal worden ingevoerd op het gasnet. Het betreft een 12,5-jarige lening van € 1.113.750. De uitboeking op depot is door de nog lopende vergunningsaanvraag nog niet gerealiseerd. Het project levert 2 tijdelijke en 0,5 vaste banen op. Het energie-effect is 8,2 TJ/jr/mln.

Woonconcept Energie B.V.

Het project betreft het voorzien van woningen van de woningcorporatie Woonconcept van zonnepanelen. Deze zonnepanelen worden ter beschikking gesteld aan de bewoners tegen een vast bedrag in de vorm van servicekosten. Deze servicekosten worden geïnd via de woningcorporatie. De 17-jarige lening is € 1.725.000. Het project levert 5,4 tijdelijke banen op en 9 vaste banen op. Het project heeft een energie-effect van 10,9 TJ/jr/mln.

Warmtebedrijf Hengelo B.V.

De aanvraag betreft een financiering van de exploitatie van installaties met twee decentrale opwekeenheden (DEC' s) in de reorganisatie van het warmtenet Hengelo. Circa 10 jaar geleden is de gemeente Hengelo gestart met het ontwikkelen van het warmtenet Hengelo, gebruikmakend van restwarmte met een lage temperatuur (40 graden). De financieringsaanvraag bedraagt € 3.075.000 voor een lening en € 250.000 voor een participatie. De jaarlijkse besparing/opwekking 13,4 TJ/jr/mln. De structurele werkgelegenheid is 5 FTE en 13 tijdelijke FTE.

Groengas Kampen B.V.

Het project betreft een vierde financieringsaanvraag van een monovergister met opwerkingsinstallatie gebouwd door HoSt. De monovergister produceert biogas uit mest met een paar procent glycerine. De monovergister zal bij melkveehouder de Groot te Kampen worden geplaatst. Het betreft een 13-jarige lening van € 1.009.050. Het energie-effect is 6,58 TJ/jr/mln en het project levert 2 tijdelijke en 0,5 vaste banen op.

Endona Projects B.V.

Endona Projects B.V. heeft betrekking op de realisatie van een zonnepark van ruim 7.000 panelen, met een vermogen van 2,2 MWp genaamd Zonnepark Heeten (ZPH) en een kleiner zonnepark van 0,09 MW (Boerhof). Dit zijn de eerste twee grondgebonden zonneparken die door EFO worden gefinancierd. Het betreft een 20-jarige lening van € 2.285.100. De totale opwekking per jaar per miljoen is 9 TJ/jr/mln. Het project levert 2 tijdelijke FTE op.

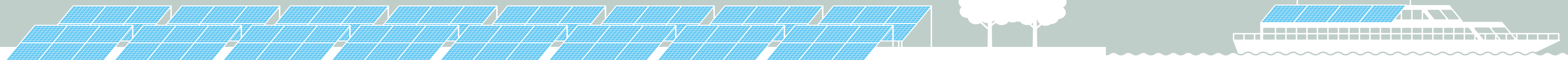
Bio-KKP B.V. i.o.

Dit betreft de financiering aan een nieuw op te richten Special Purpose Vehicle (SPV) waarin de bouw en exploitatie van een met houtsnippers gestookte installatie met een totaal vermogen van 15 MW zal worden ondergebracht. De geproduceerde warmte wordt aan 5 lokale tuinders geleverd ter vervanging van het aardgasverbruik. Het betreft een participatie van € 1.200.000 waarvoor de contracten in december 2017 zijn ondertekend en waarvoor tevens een 13-jarige lening van € 2.300.000 is goedgekeurd. Verwacht wordt dat de uitboeking van de lening en de (equity) closing in het eerste half jaar van 2018 zullen plaatsvinden. Het energie-effect is 71,4 TJ/jr/mln. De structurele werkgelegenheid is 1,3 FTE en tijdelijk 19 FTE.

EnergiefondsOV
@EnergiefondsOV
4 dec 2017

Energiefonds Overijssel
geeft stroomversnelling aan
Energiepark Heeten
[@Overijssel](#) [@NEOverijssel](#)

Coöperatie Hellendoorn op Rozen UA

De coöperatie wil samen met anderen werken aan de realisatie van een energieneutraal Hellendoorn in 2050 of eerder. De coöperatie wil zonnedaken en een zonneveld exploiteren en hieruit inkomsten ontvangen. Dit wordt de eerste postcoderoos die door EFO is gefinancierd. Het betreft een 15-jarige lening van € 1.673.262. Het energie-effect is 10,81 TJ/jr/mln. Het project levert geen tijdelijke en/of vaste banen op. Met de nieuwe financieringen, participaties en committeringen groeit de historische portefeuille met € 31,8 miljoen tot een substantiële omvang van ruim € 178,5 miljoen.

Maatschappelijk rendement

Het maatschappelijke rendement van Energiefonds Overijssel is tweeledig: het fonds draagt bij aan de doelstelling van de provincie Overijssel van 20% nieuwe energie in 2023, en zorgt voor werkgelegenheid. De financieringen van het fonds in 2017 waren verantwoordelijk voor het volgende maatschappelijke rendement.

Nieuwe energie

Het maatschappelijke rendement van de gehele portefeuille bedraagt 3.233 terajoule (TJ) per jaar. Dit komt overeen met het energieverbruik (gas en elektriciteit) van ongeveer 46.000 huishoudens. Dat is evenveel als het aantal huishoudens van de gemeente Deventer. We beschouwen het bij de financiering berekende verwachte energie-effect ook als het gerealiseerde effect. De jaarlijkse vermindering van de CO₂-uitstoot bedraagt 172.000 ton. Energiefonds Overijssel behaalde in 2017 in totaal een maatschappelijk rendement van 30,2 terajoule per jaar per miljoen euro die het financierde (TJ/jr/mln). Dit is berekend over het portefeuilledeel van participaties in en leningen aan projecten van ondernemingen en organisaties die nieuwe energie opwekken of energie besparen. Dit rendement ligt een fractie beneden de provinciale doelstelling van, omgerekend, 32 tot 96 TJ/jaar/mln. Hiervoor zijn meerdere redenen aan te geven. In 2017 is het aantal zonneprojecten in de portefeuille toegenomen. Dit is weliswaar energieopwekking, maar het maatschappelijke rendement (energetisch) hiervan is in de regel veel lager dan van bijvoorbeeld biomassaprojecten. Tevens zien we nog steeds dat ondernemingen een hogere financiële bijdrage van EFO nodig hebben en dat cofinanciering nog moeizaam verloopt. Daarnaast valt op dat de

biomassaprojecten die zich aandienen zoals mestvergisting weliswaar potentieel hebben, maar een relatief laag energierendement bieden. Het is deze combinatie van factoren, veel zonne-energieprojecten en een veel hogere dan verwachte financiële bijdrage vanuit het fonds die er tevens voor zorgt dat het maatschappelijk rendement achter blijft bij de verwachtingen. Toch zien we dat juist aan de hand van deze aanvragen het fonds in een duidelijke behoefte voorziet in de markt.

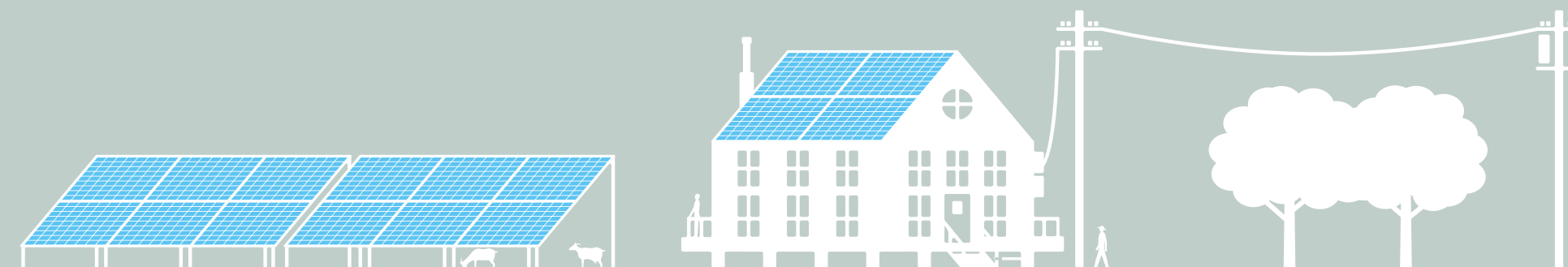
Werkgelegenheid

De investeringen resulteren in een groei van de werkgelegenheid met 1.485 tijdelijke arbeidsplaatsen en 94 structurele arbeidsplaatsen.

Financiële prestaties

De portefeuille van uitstaande leningen leverde in 2017 € 2,1 miljoen aan rente-inkomsten op. De kosten bedroegen € 3,3 miljoen. Het nettoresultaat komt daarmee op € 1,2 miljoen negatief, wat leidt tot een cumulatief resultaat van € 10,5 miljoen negatief. We hadden voorzien dat het fonds in 2018 het break-evenpoint bereikt nadat het zo ongeveer is volgelopen, met nog een reservering voor vervolgfiancieringen. Door de omzetting naar een revolverend fonds verwachten we vanaf 2020 in te gaan lopen op het tekort.

Dit moment kunnen we beïnvloeden via het tempo van de uitzettingen en via kostenbeheersing. De kosten zijn in 2017 lager uitgevallen dan begroot doordat de middelen efficiënt zijn ingezet. Op het gebied van communicatie hebben we, net als voorheen, kosten bespaard door aan te haken bij activiteiten van anderen en door scherp te budgetteren op de activiteiten die we zelf organiseerden. Extern advies, bijvoorbeeld voor due diligenceonderzoek, wordt in veel gevallen door de aanvragers ingehuurd of later verrekend met de financiering.

Ontwikkeling portefeuille

Het fonds heeft € 161,4 miljoen uitgezet (inclusief bouwdepots), € 17,1 miljoen gecommiteerd en € 20 miljoen gereserveerd voor vervolfinancieringen. Het fonds is hiermee nagenoeg afgelopen. De omvang van de portefeuille vanaf de aanvang van het fonds komt daarmee op € 200 miljoen. De in de balans opgenomen portefeuille wijkt hier van af omdat die weergave inclusief afwaarderingen en terugbetalingen is en exclusief committeringen. In het begin van 2017 is veel werk verzet om goedkeuringen en aangegane committeringen om te zetten in lopende leningcontracten en participaties. Daarna kwamen de nieuwe goedkeuringen goed op stoom.

Er is voor BTG-BTL B.V. een vervolgstorting gedaan in de vorm van aandelen en een converteerbare lening. Er zijn vervolgstortingen gedaan bij de participaties in Brouwer Biocentrale B.V. en OrangeGas Overijssel B.V. Daarnaast is er een uitbreidingsinvestering gedaan in S4 Ancillary Services I B.V. Uit de gecommiteerde posten zijn er vervolgstortingen gedaan bij de participaties in Solease Overijssel B.V., Boeren met Zon B.V., PV Energie Finance Holding I B.V.,

OrangeGas Overijssel B.V. en Woningabonnement Overijssel B.V. Het gedeelte van de portefeuille voor woningcorporaties is begin 2015 afgerond op € 80 miljoen.

Het fonds van € 200 miljoen is qua opbouw als volgt verdeeld: 19% biomassa, 50% energiebesparing, 17% zonne-energie, 2% (rest)warmte, 1% overig en 11% reserveringen voor vervolfinancieringen.

Het fonds is evenwichtig verdeeld tussen biomassa (19%) en zonne-energie (17%). Beide markten zijn volop in ontwikkeling en Energiefonds Overijssel jaagt deze ontwikkelingen graag (mede) aan om de provinciale doelstellingen te bereiken. Tevens wordt veel aandacht besteed aan het benutten van (rest)warmte in de vorm van warmtenetten en geothermie.

Marketing en acquisitie

Kernelementen voor de pijplijn zijn vergroting van de instroom en versnelling van de doorstroom. Het laatste betekent dat de aanvragers ondersteuning wordt aangeboden bij het opwaarderen van hun aanvraag. Dit kan hulp zijn om de businesscase te verbeteren of bemiddeling bij het aantrekken van co-financiers. We zien dat deze aanpak zijn vruchten afwerpt.

Om de instroom te vergroten werken we er enerzijds aan de voorwaarden van Energiefonds Overijssel beter af te stemmen op de markt en op de wensen van de (potentiële) klanten.

Anderzijds bewerken we proactief de markt. Dit doen wij op basis van een analyse en prioritering van de verschillende marktsegmenten en de partijen die daarin opereren. In eerste instantie zijn de meest kansrijke sectoren en potentiële klanten benaderd. Om de doelstellingen op het gebied van maatschappelijk rendement te behalen is de realisatie van projecten op het gebied van biomassa van groot belang. In die sector zijn de risico's echter hoog, terwijl vraag en aanbod slecht op elkaar zijn afgestemd. We onderzoeken intensief hoe we verbeteringen in de keten kunnen aanbrengen om ook in deze sector succesvol te kunnen financieren en investeren.

We zien potentie in monovergisting waar nu de eerste leningen in zijn verstrekt. Daarnaast ligt de focus op het gebruik van restwarmte en de verduurzaming van vastgoed.

Risicobeleid

De beheerder houdt toezicht op de financiële en operationele risico's. Deze zijn tevens beschreven in het jaarplan. Alle operationele processen zijn beschreven en de verantwoordelijkheden zijn belegd. Het risicobeleid van de beheerder wordt gevolgd en is geoperationaliseerd met behulp van een risico-selfassessment. Dit wordt regelmatig geactualiseerd. Risico's en bijbehorende maatregelen zijn opgenomen in een matrix. De risico's van de portefeuille worden regulier beoordeeld, bijvoorbeeld via revisies, het beoordelen van de jaarstukken en/of via deelname aan de aandeelhoudersvergaderingen.

Voor Energiefonds Overijssel zijn diverse risico's geïdentificeerd: marktrisico, renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, verhandelbaarheidsrisico en uitbestedingsrisico:

- Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat de hele markt of een categorie van activa daalt, waardoor de prijs en de waarde van de activa in portefeuille kunnen worden beïnvloed. Het marktrisico is hoog doordat de activiteiten van Energiefonds Overijssel zijn beperkt tot de provincie Overijssel en doordat de portefeuille beperkt gespreid is. Naarmate de portefeuille voller wordt, neemt dit risico iets af, maar blijft hoog.

- Renterisico

Het renterisico is het risico dat de marktwaarde van de uitstaande leningen wijzigt door een verandering van de marktrente.

Aangezien de intentie is dat het fonds de leningen gedurende de gehele looptijd behoudt, worden alle leningen op geamortiseerde kostprijs gewaardeerd. Hierdoor is het renterisico gering. Voor Energiefonds Overijssel geldt bovendien niet de marktrente als referentie, maar het streefrendement van 0-1% gedurende de looptijd van het fonds. Het renterisico is beperkt door de lange rentevaste periode van de bestaande leningen, die is namelijk gelijk aan de looptijd van de lening.

- Kredietrisico

Het kredietrisico, ook wel debiteurenrisico genoemd, bestaat vooral uit het risico van een verandering in de kasstromen bij de leningnemer. Het totale kredietrisico op de portefeuille is laag doordat een groot gedeelte van de portefeuille is gegarandeerd. Alle financieringen aan woningcorporaties zijn gegarandeerd. Het kredietrisico vergt aandacht omdat het doel van het fonds is om juist innovatieve projecten te financieren. Deze projecten hebben vaak een hoger risicoprofiel. Het risico wordt beperkt door de kredietwaardigheid van de tegenpartij zorgvuldig te beoordelen, door de hoogte van de kredieten te maximeren en door garanties of zekerheden te vragen.

- Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is klein door een langlopende lening en garantie van de provincie Overijssel, en door een lening voor werkkapitaal van de ASN Bank N.V.

- Verhandelbaarheidsrisico

Het verhandelbaarheidsrisico is groot doordat de leningen en participaties beperkt verhandelbaar zijn. De impact hiervan is gering omdat het niet de intentie is om op korte termijn de leningen en participaties te verhandelen.

- **Uitbestedingsrisico**

Het uitbestedingsrisico is het risico ten aanzien van de continuïteit van de bedrijfsvoering, integriteit en/of kwaliteit van de dienstverlening. Dit risico wordt beperkt door te werken met mandaten en dienstverleningsovereenkomsten, periodieke overleggen, periodieke verslaggeving en monitoring.

Het is niet alleen essentieel om de risico's te mitigeren, maar ook om adequaat te reageren als de risico's zich in de praktijk voordoen. Een grote rol hierbij spelen ervaring, de inrichting van de organisatie, goede en constante monitoring en het vermogen om snel te reageren en aanpassingen te doen.

Klanttevredenheid

Energiefonds Overijssel wil de (potentiële) klanten zo goed mogelijk bedienen. Het is daarom belangrijk om tijdig knelpunten te signaleren en verbeteringen aan te brengen in het proces of in de klantrelatie. Dit is een voortdurend aandachtspunt voor de accountmanagers. Op een viertal momenten zijn er belangrijke bijstellingen geweest die hebben geleid tot verbeteringen.

- **Aanloopfase**

In de aanloopfase van het fonds is veel aandacht geweest voor het verfijnen van de procedures op basis van de ervaringen en contacten van de accountmanagers, en gevraagde en ongevraagde feedback.

'De start in 2012 was lastig, middenin de financiële crisis. Maar toen we eenmaal op snelheid raakten, maakten we kilometers dankzij een hecht team en veel lokale supporters. Ik ben enorm trots op de successen die we in de afgelopen vijf jaar hebben neergezet.'

Bas-Jan Blom, directeur Energiefonds Overijssel

- Evaluatie

Eind 2014 is een evaluatie van Energiefonds Overijssel in opdracht van de provincie Overijssel uitgevoerd. Daarin zijn ook bevindingen van klanten opgenomen.

- Onderzoek woningcorporaties

In 2015 hebben we onderzoek gedaan bij de woningcorporaties. De woningcorporaties zijn tevreden over de doorlooptijd. Zij zijn in het algemeen te spreken over de geboden service en de leningvoorwaarden (rente, looptijd, aflossing, omvang), met uitzondering van de rente. De commerciële waarde van het fonds is voor de woningcorporaties daarom beperkt geweest. Het fonds heeft voor een deel als aanjager gefungeerd voor het verduurzamen van het woningbestand.

- Onderzoek financiering zonne-energie

In 2016 is een onderzoek gedaan bij een zevental bedrijven die een financiering hebben gekregen op het terrein van zonne-energie. De ondernemers waarderen de directe contacten en begeleiding van het fonds. Sommige ondernemers zien de uitwerking van de financiering in de praktijk als complex, star en bewerkelijk.

Verbeteringen zijn wenselijk in het verwachtingenmanagement en de doorlooptijd.

In 2017 is een onderzoek gedaan bij een zevental bedrijven die een financiering hebben gekregen op het terrein van biomassa.

De belangrijkste resultaten zijn:

- De ondernemers waarderen de begeleiding die ze krijgen van het fonds, ook na de financial close. Dit is een toegevoegde waarde van het fonds.
- De criteria voor leningen en participaties worden als redelijk ervaren, maar de uitwerking daarvan in de praktijk zien sommige ondernemers als complex en bureaucratisch met veel papierwerk
- De rente die Energiefonds Overijssel rekent wordt hoog gevonden
- De ondernemers hebben soms moeite met de vooral niet-bancaire voorwaarden en eisen die door de adviescommissie naar voren worden gebracht
- Door het directe contact met de accountmanagers zijn intake- en aanvraagformulieren in veel gevallen niet gebruikt. Snel contact wordt als prettig ervaren.

De resultaten worden gebruikt om de (potentiële) klanten beter te kunnen bedienen.

Markt

De prijs van (grijze) energie daalt nog steeds, terwijl de economie kwetsbaar blijft. Daardoor ontwikkelt de duurzame-energiemarkt zich traag. De SDE+-subsidie is vanaf 2014 gunstig voor zonne-energieprojecten. Dit heeft tot op heden veel aanvragen voor Energiefonds Overijssel opgeleverd. We merken dat ondernemers zich naast hun kernactiviteiten steeds meer richten op energie- opwek/opslag en -infrastructuur. Ondernemers zoeken naar manieren om energie te kunnen opwekken, opslaan en vervolgens weer terug te leveren aan het net. Wij vinden dit een interessante ontwikkeling en zijn in gesprek met diverse partijen over dergelijke oplossingen.

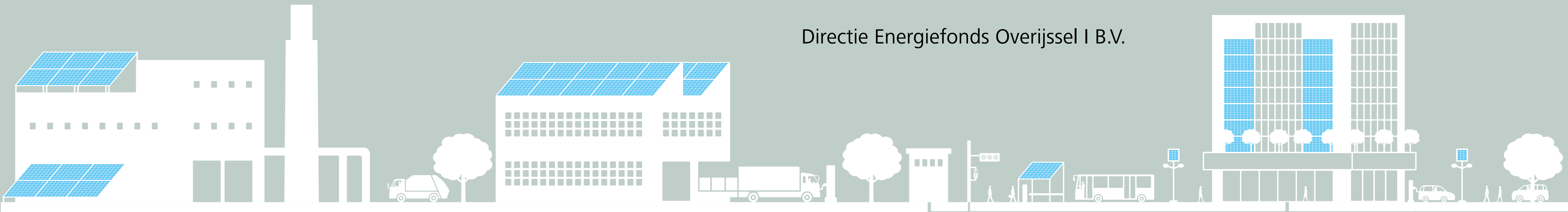
Energiefonds Overijssel blijft zich verder uiteraard inspannen om kansrijke projecten verder te ontwikkelen.

Vooruitzichten 2018

Het aanbod in de markt van projecten voor duurzame energie en energiebesparing blijft zich ook in 2018 gestaag ontwikkelen. We verwachten in 2018 ongeveer € 30 miljoen uit te zetten. De portefeuille zal met deze toevoegingen rente- en dividend-inkomsten genereren van ongeveer € 3,4 miljoen genereren. De geraamde kosten voor 2018 zijn € 4,5 miljoen. Door de investering in de omschakeling naar een revolverend fonds verschuift het break-even jaar naar 2020.

Zwolle, 16 maart 2018

Directie Energiefonds Overijssel I B.V.

23 november 2017 Energiefonds Overijssel viert *eerste lustrum*

Wij hebben enkele relaties gevraagd een filmpje te maken over hun bevindingen van Energiefonds Overijssel. Klik op een logo voor het resultaat.

EnergiefondsOV
@EnergiefondsOV
30 mrt 2017

Houtwarmtestation de Vrolijkheid officieel in gebruik genomen @BeGreen @NE-Overijssel @Energymatters

Groene Courant
@GroeneCourant
2 mei 2017

@EnergiefondsOV Overijssel bespaart energie van 28.000 huishoudens

Dorine Putman
@DorinePutman
29 nov 2017

Vijf jaar Energiefonds Overijssel: trots dat we zoveel hebben bereikt.

Han Langen
@hanlangen
21 juni 2017

Mooie financiering van @EnergiefondsOV

BlueTerra Energy Experts
@Blueterra_NL
30 mrt 2017

Bij de officiële opening van het duurzame warmtestation De Vrolijkheid van BeGreen te Zwolle @Natuurmonument @EnergiefondsOV

Stimuland_nl
@Stimuland_nl
3 nov 2017

Ben je agrariër in Overijssel en wil je ook zonnepanelen op het dak van je bedrijf? Bekijk de huurkoopregeling op boerenmetzon.nl

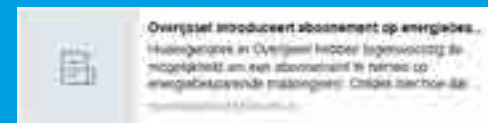
Solar Magazine
@SolarMagazineNL
3 okt 2017

Solar Magazine- @EnergiefondsOV en @Zonnegilde breiden samenwerking uit met 44 nieuwe pv-projecten

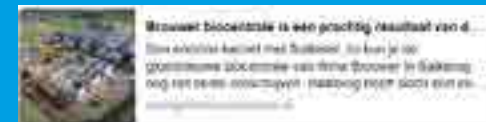
VDWVM
@VDWVM
22 feb 2017

Bijzonder! Overijssel introduceert abonnement op energiebesparing

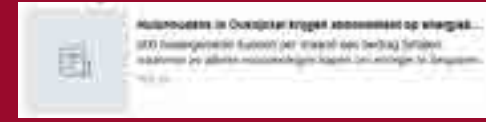
Karel Asselbergs
@KarelAsselbergs
31 okt 2017

BB is gereed! Mede mogelijk gemaakt door financiering/participatie vanuit @EnergiefondsOV 2 november opening!

NOS
@NOS
6 feb 2017

Huiseigenaren in Overijssel kunnen een abonnement nemen op energiebesparende maatregelen:

Energiefonds OV
@EnergiefondsOV
29 nov 2017

Trots op vijf jaar Energiefonds Overijssel!
@NEOverijssel @Overijssel_ @AnnemiekeTraag @RuudvanTendris @HoSt_bloenergy @DorinePutman

Karel Asselbergs
@KarelAsselbergs
9 nov 2017

Trots op deze mooie partnership van @EnergiefondsOV met @Yilkins en @bruinsenkwest!!

EnergiefondsOV
@EnergiefondsOV
26 sep 2017

Mooie ontwikkelingen @Zonnegilde en Energiefonds @NEOverijssel @Overijssel_

EnergiefondsOV
@EnergiefondsOV
30 mrt 2017

Vandaag is het zover! De officiële ingebruikname houtwarmtestation de Vrolijkheid @Landstede @NEOverijssel

Zonnegilde
@Zonnegilde
7 sep 2017

Mooi nieuws! Zonnegilde & @EnergiefondsOV breiden samenwerking uit met nieuwe zon-pv projecten

Karel Asselbergs
@KarelAsselbergs
30 mrt 2017

Officiële opening installatie de Vrolijkheid! @EnergiefondsOV @StartGreen_VC

Hybride stroomopslag in Almelo

Het is een van de grote vraagstukken van de energietransitie: hoe regelen we een gelijkmatig aanbod van stroom? Zonne- en windenergie leveren elektriciteit met pieken en dalen, afhankelijk van de hoeveelheid wind en zonne-uren. Beheerders van het elektriciteitsnet staan voor de uitdaging om tijdens de pieken energie op te slaan, zodat ze die tijdens de dalen kunnen vrijgeven. Netbeheerder TenneT en energiestartup Energy hebben een oplossing.

Annemieke Traag
@AnnemiekeTraag
23 nov 2017

Samen met Leo Visser
op de foto bij S4Energy.
Prachtig hightech bedrijf in
Almelo

Voor TenneT is 50 een heilig getal.

Voor TenneT is 50 een heilig getal. Dat is de wisselspanningsfrequentie die de netbeheerder koste wat kost moet bewaken. Grote gas- en stoomturbines spelen daarin nu de hoofdrol. De klassieke centrales op gas en steenkool gaan echter verdwijnen. 'Daar komen meerdere, kleinere energieproducenten voor terug, vooral zonne- en windparken', zegt Danny Klaar, manager bij TenneT. Deze nieuwe energiebronnen zijn niet stuurbaar, zoals gas- en kolencentrales. Daarom moet TenneT de frequentiebewaking anders invullen. Dat kan met accu's met bijvoorbeeld warmwaterboilers. De levensduur hiervan heeft echter te lijden van vele grote frequentieschommelingen.

'Bij langdurige frequentieafwijkingen schakelen we de accu's in. De twee technieken vullen elkaar perfect aan. Zo kunnen we elektriciteit uit nieuwe, duurzame energiebronnen gelijkmatig aan het net leveren.'

Energiezekerheid

Als antwoord op dit probleem heeft S4 Energy een nieuw type energieopslag ontwikkeld: het KINEXT-vliegwielsysteem. Het is een combinatie van accu's en een vliegwiel. 'Onze vliegwieltechnologie levert direct grote vermogens, zonder capaciteitsverlies', zegt Dominique Becker Hoff, projectdirecteur bij S4 Energy. Het vliegwiel mag dan grote vermogens leveren, de energiecapaciteit is gering. Daarom ontwikkelde S4 Energy een hybride systeem om frequentieondersteuning aan TenneT te leveren. Dit systeem combineert de voordelen van de vliegwieltechniek met de laatste accutechniek. Becker Hoff: 'Bij langdurige frequentieafwijkingen schakelen we de accu's in. De twee technieken vullen elkaar perfect aan. Zo kunnen we elektriciteit uit nieuwe, duurzame energiebronnen gelijkmatig aan het net leveren.'

Karel Asselbergs
@KarelAsselbergs
9 mrt 2017

Vanmiddag opening S4 Manufacturing in Almelo, mooie mijlpaal en leuk event! @EnergiefondsOV @StartGreen_VC

S4Manufacturing
@S4Manufacturin1
13 jul 2017

Highly efficient flywheels type Kinext supplied to S4 Ancillary Services!

Annemieke Traag
@AnnemiekeTraag
23 nov 2017

Kreeg een heldere uitleg van S4energy over hun vliegwiel. Top innovatie in Almelo mede met bijdrage Energiefonds Overijssel.

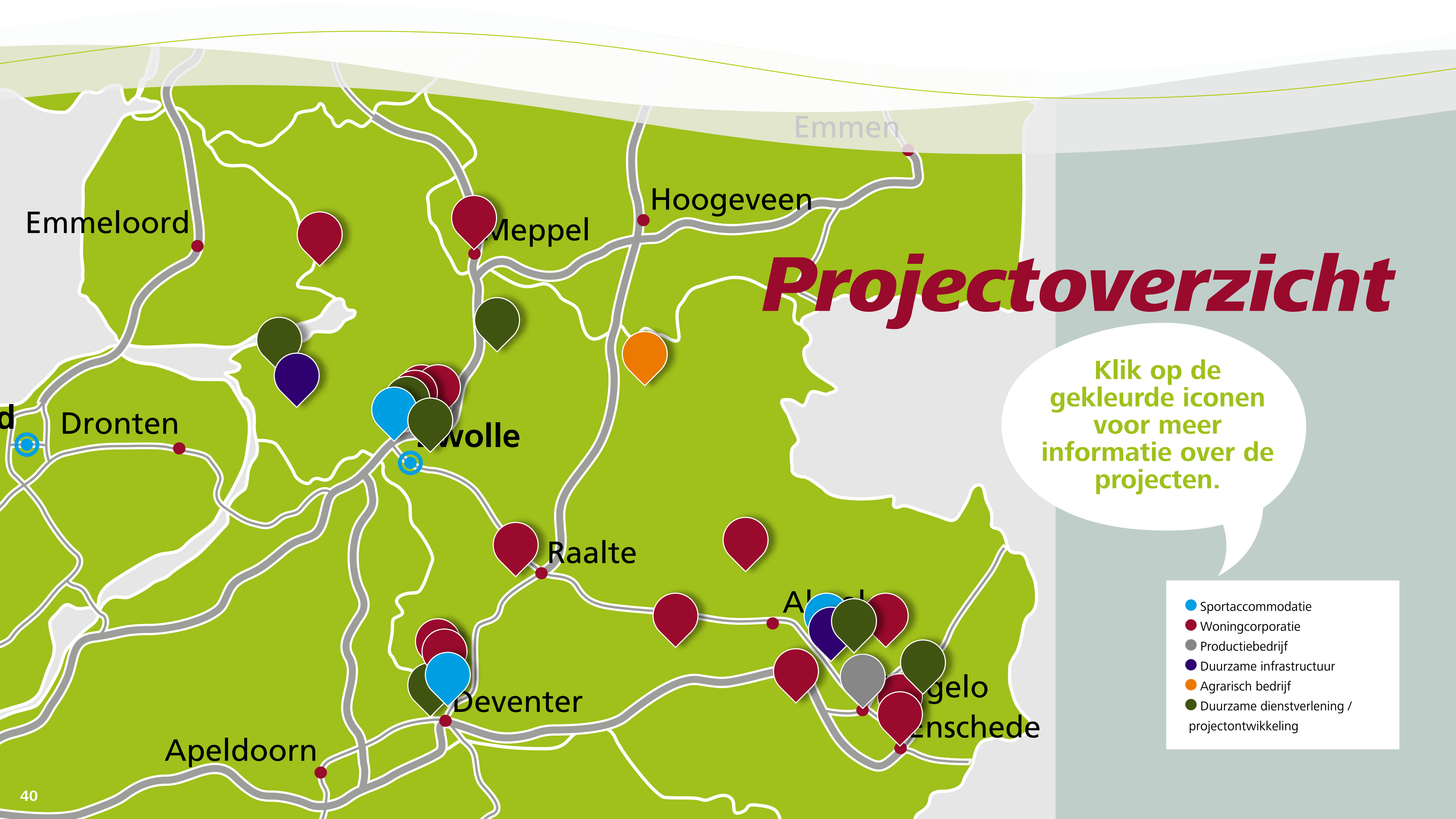
Het KINEXT-vliegwielstelsel is in Nederland ontwikkeld. Door het slimme samenspel van vliegwiel en accu's gaan de laatste veel langer mee. Ondanks het intensieve gebruik garandeert Becker Hoff een systeemlevensduur van meer dan tien jaar.

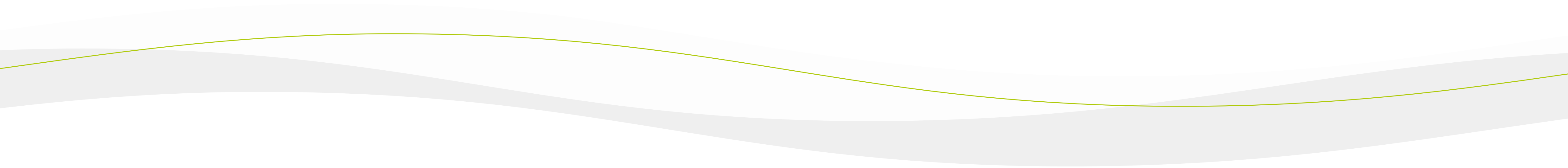
Energiefonds Overijssel participeert

Op 23 november 2017 werd het KINEXT-vliegwielstelsel officieel in gebruik genomen in Almelo. Annemieke Traag, gedeputeerde van de provincie Overijssel, en Bas-Jan Blom, directeur van Energiefonds Overijssel, verrichtten de opening in aanwezigheid van S4 Energy-directeur Leo Visser. Energiefonds Overijssel heeft de financiering van de installatie mede mogelijk gemaakt. Het fonds participeert in S4 Ancillary Services I en verstrekt een financiering vanwege het belang van energieopslag voor de overgang naar duurzamere energie. De bouw van de installatie en het gebruik voor TenneT vormen het startpunt voor verdere uitrol van de KINEXT-techniek.

Bekijk de film op s4-energy.com

Geconsolideerde jaarcijfers 2017

Energiefonds Overijssel I B.V.

Geconsolideerde balans

Voor winstbestemming en in € 1.000

	Toelichting	31-12-2017	31-12-2016
Activa			
Financiële vaste activa			
Participaties	(A)	7.166	4.831
Leningen	(B)		
EFO I		476	393
EFO II		150.703	129.339
		151.179	129.732
		158.345	134.563
Vlottende activa			
Vorderingen	(C)	849	724
Liquide middelen	(D)	31.493	23.984
		32.342	24.708
Totale activa		190.687	159.271

Voor winstbestemming en in € 1.000

Toelichting

31-12-2017

31-12-2016

Passiva

Eigen vermogen

(E)

Geplaatst kapitaal

-

-

Overige reserves

(9.344)

(7.924)

Onverdeeld resultaat

(1.182)

(1.420)

(10.526)

(9.344)

Langlopende schulden

Lening provincie Overijssel

(F)

168.858

137.178

Lening ASN Bank N.V.

(G)

12.755

11.880

181.613

149.058

Kortlopende schulden

Bouwdepots leningen

(H)

18.497

18.695

Overige schulden

(I)

1.103

862

19.600

19.557

Totale passiva

190.687

159.271

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

Alle bedragen in € 1.000

	Toelichting	01-01-2017 t/m 31-12-2017	01-01-2016 t/m 31-12-2016
Opbrengsten uit beleggingen			
Gerealiseerde waarde-veranderingen van participaties		25	-
Niet-gerealiseerde waarde-veranderingen van participaties		-	-
Rente leningen		2.077	1.783
		2.102	1.783
Kosten			
Beheervergoeding	(J)	(2.409)	(2.462)
Overige kosten	(K)	(730)	(599)
		(3.139)	(3.061)
Rentelasten		(145)	(142)
Resultaat voor belasting		(1.182)	(1.420)
Belasting	(L)	-	-
Nettoresultaat		(1.182)	(1.420)

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Alle bedragen in € 1.000

Toelichting	01-01-2017 t/m 31-12-2017	01-01-2016 t/m 31-12-2016
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	(1.182)	(1.420)
Aanpassingen om resultaat aan te sluiten op de door de beleggingsactiviteiten gegenereerde kasstroom:		
Gerealiseerde waardeveranderingen van participaties	(25)	-
Mutatie vorderingen	(125)	352
Mutatie kortlopende schulden	241	64
Nettokasstroom uit operationele activiteiten	(1.091)	(1.004)
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Aankoop participaties	(2.467)	(2.587)
Verkoop participaties	157	-
Verstrekke leningen	(21.447)	(39.025)
Mutaties bouwdepots leningen	(198)	15.733
Nettokasstroom uit investeringsactiviteiten	(23.955)	(25.879)

Alle bedragen in € 1.000

	Toelichting	01-01-2017 t/m 31-12-2017	01-01-2016 t/m 31-12-2016
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Ontvangsten uit leningen van de provincie Overijssel		31.680	34.697
Ontvangsten uit leningen van de ASN Bank		875	1.250
Nettokasstroom uit financieringsactiviteiten		32.555	35.947
Nettokasstroom gedurende de periode		7.509	9.064
Liquide middelen aan het begin van de periode		23.984	14.920
Liquide middelen aan het einde van de periode	(D)	31.493	23.984
Samenstelling liquide middelen			
Banktegoeden		31.493	23.984
Totaal liquide middelen	(D)	31.493	23.984

Toelichting op de geconsolideerde jaarcijfers

1. Algemeen

Energiefonds Overijssel I B.V. en haar groepsmaatschappij Energiefonds Overijssel II B.V. (samen: het fonds) zijn opgericht op 7 november 2012 en gevestigd te Luttenbergstraat 2, Zwolle. Energiefonds Overijssel I B.V. (EFO I) is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 56424566 en Energiefonds Overijssel II B.V. (EFO II) onder nummer 56424868.

Het fonds levert een financiële bijdrage aan ondernemingen, woningcorporaties en projecten in de provincie Overijssel die energie besparen of opwekken uit hernieuwbare bronnen. Energiefonds Overijssel I B.V. doet dit via investeringen in eigenvermogensinstrumenten (participaties) en Energiefonds Overijssel II B.V. door leningen en garanties te verstrekken aan ondernemingen, woningcorporaties en projecten.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de financiële gegevens van Energiefonds Overijssel I B.V. en haar 100% dochtermaatschappij Energiefonds Overijssel II B.V. opgenomen. De verslagperiode van het fonds heeft betrekking op de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017. De geconsolideerde jaarrekening is opgemaakt op 16 maart 2018.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

2. Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening wordt gepresenteerd in de euro, de functionele valuta van het fonds. De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling van de onderneming. Tenzij anders vermeld zijn alle bedragen in duizenden euro's en worden de in de balans opgenomen posten gewaardeerd tegen nominale waarde. De omschrijvingen van financiële stromen en posities zijn aangepast in lijn met de activiteiten van het fonds. Daarom wijken deze omschrijvingen in enkele gevallen af van de voorschriften conform het Besluit Modellen Jaarrekening.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de geconsolideerde jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen doet die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarden van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Belangrijke schattingen en veronderstellingen hebben voornamelijk betrekking op de kredietwaardigheid van de tegenpartijen en de berekeningen van de waarde van leningen en participaties die daaraan zijn gekoppeld, zoals opgenomen in paragraaf 5, Financiële risico's.

Grondslagen voor consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de onderneming en haar groepsmaatschappij Energiefonds Overijssel II B.V. (100% belang). Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarop de onderneming op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan uitoefenen. Bij de bepaling of de onderneming beleidsbepalende invloed kan uitoefenen, worden financiële instrumenten betrokken die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de winsten die in de groep zijn gemaakt. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd. Energiefonds Overijssel houdt participaties aan met als doel om deze uiteindelijk weer te vervreemden. Participaties worden niet geconsolideerd tenzij er sprake is van een controlerend belang. Dat is nergens het geval. De percentages groter dan 50% in het overzicht in de bijlage zijn percentages van het "nominaal aandelenkapitaal". Deze zijn niet maatgevend voor de mate van zeggenschap.

Criteria opname in de balans

Een financieel instrument wordt in de balans opgenomen zodra het waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen van het financiële instrument naar het fonds zullen vloeien. De reële waarde van een financieel instrument bij eerste opname is gelijk aan de kostprijs van het financiële instrument.

Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen als een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het financiële instrument aan een derde worden overgedragen.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als netto-bedrag in de balans opgenomen als er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen, en als bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De rentebaten en -lasten die samenhangen met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Participaties

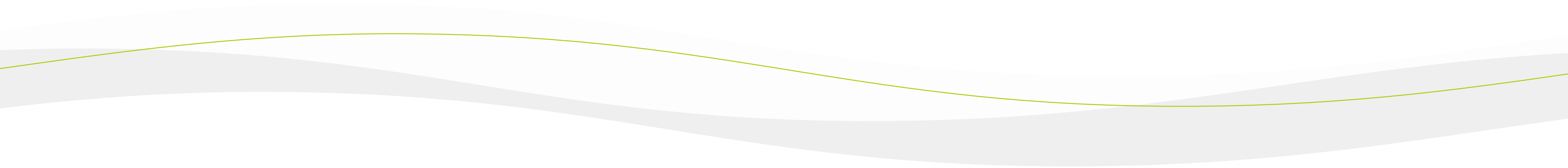
Onder participaties worden verstaan belangen in aandelenkapitaal van ondernemingen, waarbij geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid van de onderneming. Zij worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde. Het innovatieve karakter van de ondernemingen beperkt het gebruik van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen en technieken. Waardering tegen reële waarde is empirisch lastig, de waarde is bovendien erg volatiel. Bovendien worden de belangen niet aangegaan om te verhandelen. Daarom is besloten de participaties in eerste opname te waarderen tegen kostprijs. Deze keuze impliceert dat alleen gerealiseerde waardeveranderingen in de verlies-en-winstrekening worden verwerkt, evenals eventuele bijzondere waardeverminderingen.

Leningen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, eventueel verminderd met bijzondere waardeverminderingen. Bouwedepots maken onderdeel uit van de lening en zijn bestemd voor het verrichten van specifieke betalingen, bijvoorbeeld aan leveranciers. Depots worden op een aparte rekening gehouden door en bij de beheerder. De leningnemer betaalt de leningrente over het depot maar ontvangt ook rente over het depot.

Bijzondere waardeverminderingen

De financiële vaste activa worden op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat een actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering als er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige netto kasstromen van dat actief en als hiervan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt. Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten onder meer het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betalingen door een tegenpartij, herstructurering van een bedrag dat aan de onderneming toekomt onder

voorwaarden die de onderneming anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een tegenpartij failliet zal gaan, en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen en beleggingen die de onderneming waardeert tegen geamortiseerde kostprijs, worden in aanmerking genomen zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau. Van alle individueel significante vorderingen en beleggingen wordt beoordeeld of deze specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Alle individueel significante vorderingen en beleggingen waarvan is vastgesteld dat deze niet specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, worden vervolgens collectief beoordeeld op een eventuele waardevermindering die zich al heeft voorgedaan, maar nog niet is vastgesteld. Van individueel niet-significante vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering door samenvoeging van vorderingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de onderneming historische trends van de waarschijnlijkheid van het niet-nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als de beheerder van

het fonds van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Een bijzondere waardevermindering van een financieel actief dat tegen geamortiseerde kostprijs wordt gewaardeerd, wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, verdisconteerd tegen de huidige marktrente van het actief.

Verliezen worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening. Rente op het actief dat aan een bijzondere waardevermindering onderhevig is, blijft verantwoord worden via oprenting van het actief.

Als in een latere periode het actief dat onderhevig is aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van de bijzondere waardevermindering, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De waardering is nagenoeg gelijk aan de marktwaarde als gevolg van de korte looptijden van de betreffende posten.

Waardering

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten die zijn verantwoord onder liquide middelen, kortlopende vorderingen en schulden e.d., benadert de balanswaarde daarvan. Financiële instrumenten die zijn verantwoord onder beleggingen (zie paragraaf 7 Participaties en paragraaf 8 Leningen in de Toelichting op de geconsolideerde balans) worden gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs. De belangrijkste reden hiervoor is dat zowel de participaties als de leningen niet uit handelsdoeleinden worden gehouden. Ze zijn derhalve primair als financieel actief op de balans opgenomen. Bovendien is het voor de meeste jonge ondernemingen zowel ondoenlijk als kostbaar om een reële marktwaarde vast te stellen.

3. Grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat betreft de inkomsten uit belegde middelen (dividend en rente) over de verslagperiode, onder aftrek van de aan de verslagperiode zijn toe te rekenen.

Het dividend is het verdiende bruto contante dividend onder aftrek van provisie en niet-terugvorderbare dividendbelasting. De opbrengsten in de vorm van stock-dividend worden als aankoop tegen nihil in de balans verwerkt. Dividenden worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord op het moment dat deze betaalbaar zijn gesteld.

De interestbaten betreffen de bruto ontvangen rente op leningen onder aftrek van een eventuele provisie. De rente wordt verantwoord in de periode waarop zij betrekking heeft.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

4. Grondslagen voor het opstellen van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst van de liquide middelen die gedurende de periode beschikbaar zijn gekomen en de wijze waarop deze zijn aangewend. De kasstromen worden gesplitst in operationele activiteiten, investeringsactiviteiten en financieringsactiviteiten. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

5. Financiële risico's

De activiteiten van het fonds kunnen financiële risico's van verscheidene aard met zich meebrengen. De belangrijkste risico's zijn het marktrisico, renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, verhandelbaarheidsrisico, uitbestedingsrisico en valutarisico. Voor het fonds zijn per balansdatum niet alle risico's relevant. Niet relevant zijn met name valutarisico's omdat het fonds geen posities heeft (gehad) in vreemde valuta. De overige risico's worden hieronder nader toegelicht en gekwantificeerd.

Marktrisico

De participaties en leningen zijn blootgesteld aan marktschommelingen en risico's die inherent zijn aan participaties en leningen. De reële waarde van participaties en verstrekte leningen kan fluctueren vanwege vele factoren, zoals de verwachtingen ten aanzien van economische groei, inflatie en prijsontwikkeling op goederen- en valutamarkten.

Het fonds verstrekt alleen leningen aan en neemt participaties in projecten in de provincie Overijssel. Deze beperking tot de provincie Overijssel vergroot het marktrisico van de leningenportefeuille. Investeren in meerdere sectoren of thema's kan het risico spreiden. Ultimo verslagperiode was sprake van een beperkte spreiding omdat ongeveer de helft van de uitbetaalde leningen aan één sector is verstrekt, de sector woningcorporaties. De participaties zijn over meerdere sectoren verspreid.

Renterisico

Renterisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument wijzigt als gevolg van veranderingen in de marktrente. De referentie voor Energiefonds Overijssel is niet de marktrente, maar het streefrendement van 0-1% gedurende de looptijd van het fonds.

De looptijd van leningen aan woningcorporaties is maximaal vijftien jaar, de looptijd van de overige leningen fluctueert. Aangezien het fonds de intentie heeft de leningen gedurende de gehele looptijd te behouden, worden alle leningen op geamortiseerde kostprijs gewaardeerd. Bovendien geldt voor de meeste leningen een rentevaste periode die gelijk is aan de looptijd van de lening. Hierdoor is het renterisico gering.

Onderstaande tabel geeft inzicht in het renterisico op de leningenportefeuille. Het renterisico wordt niet afgedekt. De modified duration geeft een indicatie wat de procentuele mutatie van de reële waarde van de leningenportefeuille zou zijn bij een wijziging van de marktrente van één procent.

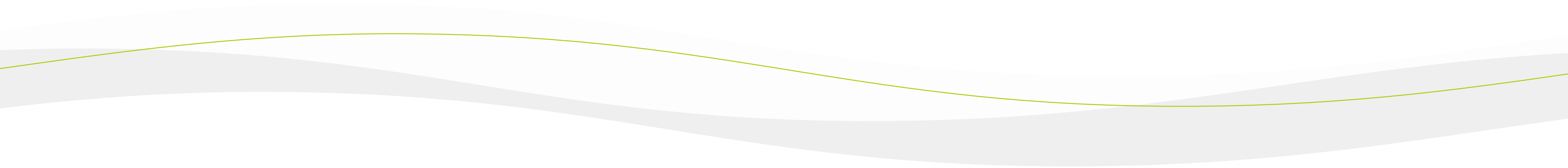
Bedragen in € 1.000	31-12-2017	31-12-2016
Effectief rendement	2,0	1,7
Gemiddelde resterende looptijd	12,9 jaar	13,4 jaar
Modified duration	8,85	9,56

Het effectief rendement is toegenomen doordat de laatst afgesloten leningen een hogere rente kennen. De ondernemingen betalen een hogere rente dan de woningcorporaties. Het rendement van de leningenportefeuille is daarmee positief. Voor het bepalen van het rendement van de hele portefeuille moeten ook de inkomsten uit de participaties (exit en dividend) worden meegeteld. De participaties leveren pas na langere tijd inkomsten op.

Kredietrisico

Bij het verstrekken van leningen bestaat het risico dat de tegenpartij niet aan de rente- en/of aflossingsverplichtingen kan voldoen. Het fonds beheerst dit risico door bij de selectie van aanvragen voor een lening de kredietwaardigheid van de tegenpartij te beoordelen, evenals de kwaliteit van het management van de entiteit waaraan het fonds een lening verstrekt.

De meeste uitbetaalde leningen zijn verstrekt aan woningbouwcorporaties. Het kredietrisico op deze leningen is beperkt, omdat deze leningen onder garantie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) vallen. Verder wordt het risico op leningen aan woningbouwcorporaties beperkt doordat de hoogte van de lening is gemaximeerd. De lening is gerelateerd aan de omvang van het te financieren project en bedraagt maximaal € 15.000 per woning waarvoor energiebesparende maatregelen worden getroffen.

Leningen anders dan aan woningcorporaties zijn ook aan een maximum gebonden. De voorwaarden hiervoor zijn vastgelegd in het Uitvoeringsbesluit Subsidies (Ubs) van de provincie Overijssel.

Naast de genoemde bankgaranties wordt per klant/project beoordeeld welke zekerheden nodig zijn voor voldoende dekking van de lening.

Het fonds bepaalt voor iedere leningnemer een risicocategorie. Dit gebeurt op basis van een risicoanalyse. In de tabel hierna is per risicocategorie het volume van de leningenportefeuille als percentage van de totale portefeuille weergegeven. Leningen waarvan de kans op wanbetaling (probability of default of PD) hoog is (PD-rating lager dan B) worden niet verstrekt.

Indien de rating van de leningnemer niet voldoende zekerheid biedt kunnen via onderhandse en notariële akten aanvullende zekerheden worden overeengekomen:

Onderhandse akten:

- Akte van Openbaar Pandrecht op Vorderingen Op Naam
- Akte van Stil Pandrecht op Vorderingen Op Naam
- Akte van Bezitloos Pandrecht op Roerende Zaken

Notariële akten:

- Akte van Hypotheek
- Akte van verpanding van aandelen

De mate waarin bovenstaande zekerheden noodzakelijk zijn wordt beoordeeld door de beheerder en door de externe adviescommissie van het Energiefonds Overijssel.

Bedragen in € 1.000

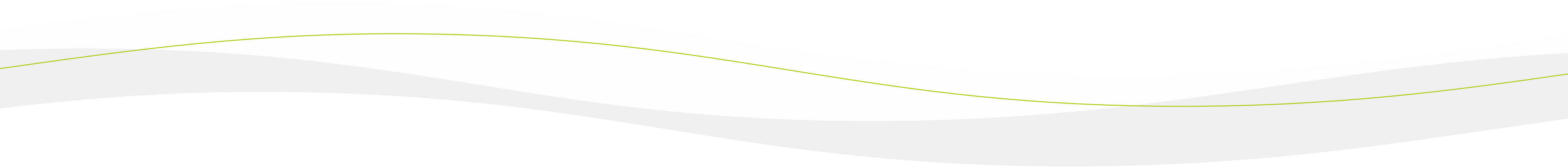
			Volume per 31-12-2017		Volume per 31-12-2016		Probability of default in %
PD Rating	Kans op wanbetaling						
AAA	Zeer laag		-		-		0,00 – 0,15
AA	Laag		95.046		96.132		0,00 – 0,30
A	Gemiddeld		1.869		-		0,00 – 0,62
BBB	Gemiddeld		-		-		0,00 – 1,24
BB	Gemiddeld		3.242		1.042		0,00 – 2,49
B	Hoog		47.678		28.865		0,00 – 4,99
CCC	Hoog		3.344		3.693		0,00 – 9,99
Totaal			151.179		129.732		

Het maximale kredietrisico wordt bepaald door de som van de liquide middelen, de vorderingen en de waarde van de leningenportefeuille, met aftrek van de bouwdepots.
Het maximale kredietrisico bedraagt € 165,0 miljoen.

Liquiditeitsrisico

De provincie Overijssel stelt de financiering van de leningportefeuille van het fonds renteloos ter beschikking voor de looptijd van de participaties en leningen. ASN Bank N.V. stelt de financiering van het werkkapitaal ter beschikking in de vorm van een kredietfaciliteit van in totaal € 15 miljoen. Daarvan is per balansdatum € 13 miljoen in liquiditeiten verstrekt. Beide financieringen hebben een langlopend karakter, wat het liquiditeitsrisico voor het fonds beperkt. Zie hierna een overzicht van het liquiditeitsrisico per 31 december 2017.

Bedragen in € 1.000	31-12-2017			
	Tot 1 jaar	1 - 5 jaar	5 jaar en langer	Totaal
Activa				
Participaties	-	-	7.166	7.166
Verstrekke leningen	-	-	151.179	151.179
Vorderingen	849	-	-	849
Liquide middelen	31.493	-	-	31.493
Passiva				
Lening provincie Overijssel	-	-	(168.858)	(168.858)
Lening ASN Bank N.V.	-	-	(12.755)	(12.755)
Bouwdepots	(18.497)	-	-	(18.497)
Overige schulden	(1.103)	-	-	(1.103)
Liquiditeitsgap	12.742	-	(23.268)	(10.526)

Op korte termijn heeft het fonds voldoende middelen om aan zijn korte termijnverplichtingen te kunnen voldoen. Zoals aangegeven is de lange termijnfinanciering van het werkkapitaal gedekt door de financiering van ASN Bank N.V.

Het resterende bedrag van € 10,5 miljoen is het negatieve eigen vermogen. De provincie Overijssel heeft een garantie afgegeven voor de financiering die ASN Bank N.V. heeft verstrekt, tot een bedrag van € 15,0 miljoen. Zie voor verdere informatie paragraaf 13.

Verhandelbaarheidsrisico

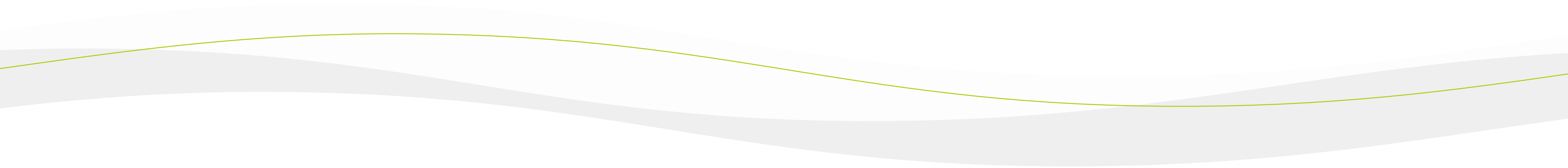
De participaties waarin het fonds belegt zijn niet beursgenoteerd, waardoor de verhandelbaarheid gering is. Het risico bestaat dat een participatie niet of tegen een lagere koers kan worden verkocht. Het verhandelbaarheidsrisico van de portefeuille participaties is dan ook hoog. Het maximale aandeel van de portefeuille participaties in Energiefonds Overijssel is beperkt tot € 40 miljoen.

De leningenportefeuille van het fonds bestaat uit onderhandse leningen. Er bestaat geen actieve markt voor dergelijke leningen. Daardoor is het verhandelbaarheidsrisico van deze leningen hoog. Overigens is de intentie dat het fonds de leningen tot aan het einde van de looptijd houdt. De financiering van het fonds is hier ook op ingericht.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico ten aanzien van de continuïteit van de bedrijfsvoering, integriteit en/of kwaliteit van de dienstverlening.

Het fonds heeft ASN Bank N.V. aangesteld als beheerder. Door een juridische fusie is dit per 1-1-2017 automatisch overgegaan op de Volksbank, de moedermaatschappij. De managementovereenkomst tussen het fonds en de beheerder is tot stand gekomen in een niet-openbare Europese aanbesteding. De beheerder dient te voldoen aan de eisen van de managementovereenkomst, waarin de opdracht is vastgelegd in samenhang met Uitvoeringsbesluit, IR, GS-mandaat, Financieringsregeling, Directiereglement, statuten en Aanbestedingsdocumenten. Indien de beheerder hieraan niet voldoet, wordt de opdracht en managementovereenkomst beëindigd en volgen de consequenties als opgenomen in deze overeenkomst. De beheerder volgt haar eigen AO/IC ten aanzien van het beheer van een fonds en de regels uit de managementovereenkomst. Op het niveau van het fonds wordt toezicht gehouden door de RvC en de AvA (Gedeputeerde Staten).

Onderopdrachtnemer is StartGreen Capital. Met deze partij is een term sheet en een service level agreement (SLA) aangegaan. De verplichtingen en verantwoordelijkheden die voortvloeien uit de managementovereenkomst, gelden voor zover van toepassing ook voor StartGreen Capital. Op basis van rapportages van de betrokken partijen wordt getoetst of wordt voldaan aan de onderlinge afspraken. Er vinden periodiek overleg en jaarlijkse evaluatie plaats. Door middel van de kwartaalrapportages legt de beheerder periodiek verantwoording af.

De administratie van het fonds is sinds de oprichting uitbesteed aan ACTIAM N.V.

Valutarisico

De participaties en leningen noteren in euro's. Daarom loopt het fonds geen valutarisico.

6. Fiscale positie

Vennootschapsbelasting

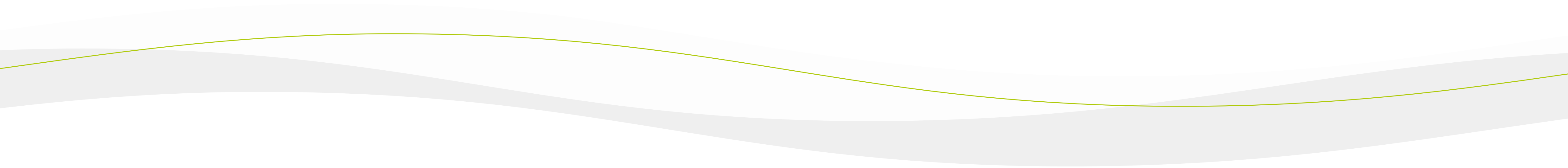
Energiefonds Overijssel I B.V. en Energiefonds Overijssel II B.V. vielen tot 31 december 2015 onder de vrijstelling voor de VPB voor overheidsbedrijven ex art. 2 lid 7 Wet VPB 1969. Per 1 januari 2016 is de wetgeving gewijzigd en sindsdien is Energiefonds Overijssel belastingplichtig.

Tot en met 2017 heeft dit nog geen consequenties gehad omdat er geen fiscaal belaste resultaten zijn behaald.

Belasting toegevoegde waarde

Het fonds verricht voor de btw vrijgestelde prestaties en kan geen voorheffing terugvorderen over de kosten die in rekening zijn gebracht.

Energiefonds Overijssel I B.V. kan de betaalde btw jaarlijks terugvorderen van het btw-compensatiefonds. De mogelijkheid voor terugvordering bij het btw-compensatiefonds geldt voor vennootschappen waarin de provincie Overijssel een direct belang heeft, zoals Energiefonds Overijssel I B.V. In Energiefonds Overijssel II B.V. heeft de provincie Overijssel geen direct belang en voor dit fonds bestaat deze mogelijkheid niet. De aan Energiefonds Overijssel II B.V. in rekening gebrachte btw is verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

Toelichting op de geconsolideerde balans

7. Participaties (A)

Het verloop van de post Participaties gedurende de verslagperiode is als volgt:

Bedragen in € 1.000	01-01-2017 t/m 31-12-2017	01-01-2016 t/m 31-12-2016
Stand aan het begin van de periode	4.831	2.244
Aankopen	2.467	2.587
Verkopen	(157)	-
Gerealiseerde waardeveranderingen	25	-
Waardeverminderingen	-	-
Stand ultimo periode	7.166	4.831

Aankopen

Het fonds heeft in de verslagperiode de volgende participaties aangekocht, die zijn gewaardeerd tegen de kostprijs.

Bedragen in € 1.000	Kostprijs	% van de portefeuille
Boeren met Zon B.V.	10	0,1%
Brouwer Biocentrale B.V.	1.000	14,0%
BTG Bioliquids B.V.	117	1,6%
OrangeGas Overijssel B.V.	47	0,7%
PV Energie Finance Holding B.V.	360	5,0%
PV Energie Finance Holding II B.V.	510	7,1%
Slim Opgewekt B.V.	125	1,7%
Solease Overijssel B.V.	47	0,7%
Streekpellets B.V.	241	3,4%
Woningabonnement Overijssel B.V.	10	0,1%
Totaal	2.467	34,4%

Verkopen

Begin 2017 is de eerste exit gerealiseerd door het verkopen van de aandelen in Holland Eco Finance B.V. (kostprijs € 132.000). Het belang is verkocht aan de overige aandeelhouders van Holland Eco Finance. Daarbij is een positieve waardeverandering gerealiseerd.

In 2017 was er bij geen van de participaties sprake van omstandigheden welke tot een afwaardering hebben geleid.

Prioriteitsaandeel

Energiefonds Overijssel I B.V. heeft in alle participaties een prioriteitsaandeel van € 1,-. Dit geeft extra rechten en zeggenschap die te maken hebben met dividend-uitkering, besluitvorming en bedrijfsvoering van de ondernemingen.

8. Leningen (B)

Het verloop van de post Leningen gedurende de verslagperiode is als volgt:

Bedragen in € 1.000	01-01-2017	01-01-2016
	t/m 31-12-2017	t/m 31-12-2016
Stand aan het begin van de periode	129.732	90.707
Verstrekkingsen	23.598	39.580
Aflossingen	(2.151)	(555)
Stand ultimo periode	151.179	129.732

Het fonds heeft per 31 december 2017 de volgende leningen verstrekt, die na eerste opname zijn gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De reguliere leningen zijn verstrekt door EFO II, de converteerbare leningen zijn verstrekt door EFO I. Er zijn geen bijzondere waarde-verminderingen geboekt gedurende de verslagperiode.

Grote metamorfose Haringvliet en Dollard in Zwolle dankzij Energiefonds Overijssel en woningstichting SWZ

Alle zestien kopgevels zijn voorzien van isolatie en steenstrips in mozaïekvorm. Bijna vierhonderd woningen zijn energiezuiniger gemaakt en er zijn duurzame maatregelen uitgevoerd aan de flats, zoals het aanbrengen van kopgevel- en dakisolatie en de plaatsing van achthonderd zonnepanelen.

De totale investering bedraagt 4,4 miljoen euro, waarvan de helft voor energetische maatregelen. De werkzaamheden hebben in totaal drie jaar in beslag genomen. Zij liepen een jaar vertraging op door de aanwezigheid van een beschermde vleermuissoort. Speciaal voor dit diertje zijn er buisjes in de spouwmuren van de flats gemaakt waar ze kunnen nestelen. Ook zijn extra vleermuiskasten geplaatst.

Zo heeft competitie om woonruimte tussen mens en vleermuis geleid tot een win-win-situatie: beide hebben een warm, veilig en duurzaam onderdak gekregen.

**Competitie tussen
mens en vleermuis
heeft geleid tot
win-win-situatie**

Annemieke Traag
@AnnemiekeTraag
14 jun 2017

Met jonge bewoner laatste steentjes in gevel gemetseld als afronding duurzame renovatie. Top en super voor bewoners

Bedragen in € 1.000		Plaats		Geamor- tiseerde kostprijs	Opgelopen rente	Totaal	% van de portefeuille
EFO I							
Converteerbare leningen							
BTG Bioliquids B.V.		Enschede		122	12	134	0,1%
Empyro B.V.		Enschede		304	40	344	0,2%
Holland Eco Finance B.V.		Zwolle		50	-	50	0,0%
EFO II							
Woningcorporaties							
De Woonplaats		Enschede		8.010	30	8.040	5,3%
RK Woningstichting Ons Huis		Enschede		7.105	15	7.120	4,7%
Salland Wonen		Raalte		3.860	14	3.874	2,5%
Stg. Woonbedrijf Ieder1		Deventer		1.650	6	1.656	1,1%
Stichting DeltaWonen		Zwolle		8.300	-	8.300	5,5%
Stichting Domijn		Enschede		10.750	14	10.764	7,1%
Stichting Mijande Wonen		Weerselo		3.680	9	3.689	2,4%
Stichting Wetland Wonen		Vollenhove		2.370	3	2.373	1,6%
Stichting Wonen Delden		Delden		540	2	542	0,4%
Stichting Woonconcept		Meppel		2.290	9	2.299	1,5%
Viverion		Lochem		3.570	-	3.570	2,4%

Bedragen in € 1.000

		Plaats		Geamor- tiseerde kostprijs	Opgelopen rente	Totaal	% van de portefeuille
Woningstg. Welbions Hengelo		Hengelo		17.860	33	17.893	11,8%
Woningstichting Openbaar Belang		Zwolle		1.800	7	1.807	1,2%
Woningstichting Rentree		Deventer		2.920	11	2.931	1,9%
Woningstichting SWZ		Zwolle		5.382	21	5.403	3,6%
Woningabonnement Overijssel B.V.		Deventer		4.800	2	4.802	3,2%
Overige							
Empyro B.V.		Enschede		3.040	-	3.040	2,0%
Biogas Twente		Almelo		1.869	-	1.869	1,2%
Boeren met Zon B.V.		Vlisteren		1.020	(5)	1.015	0,7%
Broekhuis Koegas B.V.		Deurningen		1.005	-	1.005	0,7%
Brouwer Biocentrale B.V.		Balkbrug		2.840	-	2.840	1,9%
Groengas Twenterand		Almelo		1.099	(3)	1.096	0,7%
OrangeGas Overijssel B.V.		Amsterdam		1.560	-	1.560	1,0%
PM Investment B.V.		Hengelo		2.292	-	2.292	1,5%
PV Energie Finance Holding B.V.		Kampen		9.911	-	9.911	6,5%
S4 Ancillary Services B.V.		Almelo		1.295	33	1.328	0,9%

Bedragen in € 1.000		Plaats		Geamor- tiseerde kostprijs	Opgelopen rente	Totaal	% van de portefeuille
Solease Overijssel B.V.		Utrecht		1.851	1	1.852	1,2%
Sportbedrijf Deventer		Deventer		959	1	960	0,6%
Triple Groen B.V.		Zwolle		1.947	2	1.949	1,3%
Warehouses De Pauw CVA		Wolvertem (B)		3.173	46	3.219	2,1%
Waterschap Vechtstromen		Almelo		14.000	53	14.053	9,3%
Wocozon Overijssel B.V.		De Meern		2.829	4	2.833	1,9%
Stichting VIAA		Zwolle		8.000	(4)	7.996	5,3%
Streekpellets B.V.		Goor		2.246	(1)	2.245	1,5%
EPS Zwolle		Zwolle		4.880	20	4.900	3,2%
Totaal				151.179	375	151.554	100,0%

Alle leningen verstrekt aan woningcorporaties in de eerste tender hebben een rentepercentage van 1,5% en een gemiddelde looptijd van circa veertien jaar.
De drie leningen uit de tweede tender hebben een rentepercentage van 1,5% en een looptijd van vijftien jaar.

Met uitzondering van de leningen aan Stichting Welbions is voor alle leningen die aan woningcorporaties zijn verstrekt, zekerheid verstrekt door middel van de garantstelling voor de gehele uitstaande posities door de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Voor de uitstaande vorderingen van Stichting Welbions heeft de gemeente Hengelo een garantstelling afgegeven voor de gehele uitstaande positie.

Voor de lening aan Sportbedrijf Deventer staat de gemeente Deventer garant. Voor de overige leningen zijn er zekerheden en voorwaarden gesteld waaraan is voldaan. De leningen staan geboekt tegen het bruto bedrag. Sommige leningen worden in stappen uitbetaald. Het restant wordt dan in een bouwdepot gehouden (zie paragraaf 14). Over het brutobedrag is rente verschuldigd, over het bouwdepot wordt een rente vergoed.

9. Vorderingen (C)

De post Vorderingen bestaat uit:

Bedragen in € 1.000	31-12-2017	31-12-2016
Te vorderen btw	305	313
Te vorderen uit hoofde van effectentransacties	-	333
Lopende rente verstrekte leningenportefeuille	375	78
Te vorderen aflossingen	169	-
Totaal	849	724

De te vorderen btw is de btw die Energiefonds Overijssel I B.V. kan terugvorderen van het btw-compensatiefonds.

De vorderingen hebben een looptijd van minder dan één jaar.

10. Liquide middelen (D)

Als liquide middelen worden aangemerkt alle direct opeisbare tegoeden bij banken. De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

Sportbedrijf Deventer: broedplaats van olympisch goud!

“Gouden medaillewinnaar Carlijn Achtereekte en vele andere topschaatsers draaiden hier hun rondjes. Sportbedrijf Deventer is een voorloper op het gebied van verduurzaming vastgoed.”

Han Langen, fondsmanager Energiefonds Overijssel

Toen Energiefonds Overijssel in 2015 twee jaar bestond, vierden we dat in het schaatscafé bij kunstijsbaan De Scheg in Deventer in gezelschap van drie beroemde schaatskampioenen: Erben Wennemars, Erik Hulzebosch en Marnix ten Kortenaar.

‘Je hebt een “nieuwe klapschaats” nodig om de energiesector verder te brengen’, stelde Erben Wennemars. De klapschaats was de mooiste uitvinding op schaatsgebied, maar hij lag twintig jaar op de plank. Geen schaatser of ondernemer die er brood in zag. Zo gaat het ook met energie besparen en duurzame energie opwekken. Het duurt soms lang voordat ondernemers erin gaan geloven en investeren.

Maar als iedereen eenmaal ziet hoe eenvoudig en voor de hand liggend het is, gebeurt het gewoon, stelden de schaatsers.

“Je hebt een ‘nieuwe klapschaats’ nodig om de energiesector verder te brengen”.

De drie voormalige schaatskampioenen riepen ondernemers op om – net als topsporters – in de startblokken te gaan staan om te strijden tegen zinloze energie- en geldverspilling. Een sporter weet wanneer hij moet pieken. Nu is het moment voor ondernemers. Zelfs innovatieve bedrijven die risicokapitaal nodig hebben, kunnen dankzij Energiefonds Overijssel aan de slag.

11. Eigen vermogen (E)

Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:

Geplaatst kapitaal

Bedragen in € 1.000	01-01-2017	01-01-2016
	t/m 31-12-2017	t/m 31-12-2016
Stand aan het begin van de periode	-	-
Storting kapitaal	-	-
Stand ultimo periode	-	-

Overige reserves

Bedragen in € 1.000	01-01-2017	01-01-2016
	t/m 31-12-2017	t/m 31-12-2016
Stand aan het begin van de periode	(7.924)	(6.223)
Uit Onverdeeld resultaat	(1.420)	(1.701)
Stand ultimo periode	(9.344)	(7.924)

Onverdeeld resultaat

Bedragen in € 1.000	01-01-2017	01-01-2016
	t/m 31-12-2017	t/m 31-12-2016
Stand aan het begin van de periode	(1.420)	(1.701)
Naar Overige reserves	1.420	1.701
Nettoresultaat	(1.182)	(1.420)
Stand ultimo periode	(1.182)	(1.420)

Totaal

Bedragen in € 1.000	01-01-2017	01-01-2016
	t/m 31-12-2017	t/m 31-12-2016
Stand aan het begin van de periode	(9.344)	(7.924)
Nettoresultaat	(1.182)	(1.420)
Stand ultimo periode	(10.526)	(9.344)

EFO I heeft een negatief eigen vermogen per einde van de verslagperiode. De enige aandeelhouder van EFO I is de provincie Overijssel. Op basis van de financierings-verplichtingen en verstrekte leningen is de verwachting dat het negatieve eigen vermogen op termijn, na de vollooptijd en na de realisatie van het revolverend maken van het fonds, zal worden aangezuiverd. De ontvangen financiering van ASN Bank N.V. is gegarandeerd door de provincie Overijssel.

12. Lening provincie Overijssel (F)

De lening van de provincie Overijssel van € 169 miljoen per 31 december 2017 is een renteloze lening met een looptijd die eindigt op 31 december 2027. Deze lening is onderdeel van de financieringsovereenkomst voor het beschikbaar stellen van de middelen. De via de financieringsovereenkomst getrokken gelden mogen uitsluitend worden gebruikt om gelden te financieren die zijn uitgezet bij ondernemingen, woningcorporaties en projecten.

Het verloop van deze lening is als volgt:

Bedragen in € 1.000	01-01-2017	01-01-2016
	t/m 31-12-2017	t/m 31-12-2016
Stand aan het begin van de periode	137.178	102.481
Opgenomen	31.680	34.697
Stand ultimo periode	168.858	137.178

13. Lening ASN Bank N.V. (G)

De lening van ASN Bank N.V. is als volgt opgebouwd:

Bedragen in € 1.000	31-12-2017	31-12-2016
Lening	15.000	12.000
Bouwdepot	(2.245)	(120)
Totaal	12.755	11.880

De lening heeft als doel om het werkkapitaal te financieren en heeft een looptijd tot 31 december 2027. Het eerste deel van de lening is aangegaan per 3 december 2013, voor een hoofdsom van € 12 miljoen. Daarvan is € 4,38 miljoen uitbetaald in 2013, € 3,75 miljoen in 2014 en € 2,50 miljoen in 2015 en € 1,25 miljoen in 2016. De resterende tranche van € 0,12 miljoen is in 2017 opgevraagd. Er is in 2017 tevens een aanvullende lening voor werkkapitaal afgesloten van € 3 miljoen, waarvan is € 0,755 miljoen uitbetaald in 2017. Dit is nodig omdat het break-even point in 2017 nog niet is bereikt. De niet-opgenomen gelden van het depot zullen op de einddatum vrijvallen ter aflossing van de lening.

De rente voor de leningen bedraagt het driemaands Euribortarief met een opslag van 1,5%. De rente voor de tweede lening is minimaal 1,5%. Tot aan opname staan de leningen op een depotrekening bij de ASN Bank N.V. met een rentevergoeding van 50 basispunten onder het rentetarief over de lening.

Bedragen in € 1.000	01-01-2017	01-01-2016
	t/m 31-12-2017	t/m 31-12-2016
Stand aan het begin van de periode	11.880	10.630
Ontvangen gelden 14-jaarslening met hoofdsom € 12.000	120	1.250
Ontvangen gelden met hoofdsom € 3.000	755	-
Stand ultimo periode	12.755	11.880

Aflossing van de eerste lening bedraagt € 0,3 miljoen per kwartaal; aflossing is voor het eerst verschuldigd op 1 januari 2018.

14. Bouwdepots leningen (H)

Bedragen in € 1.000	31-12-2017	31-12-2016
Boeren met Zon B.V.	702	975
EPS Zwolle	918	-
Groengas Twenterand	208	-
OrangeGas Overijssel B.V.	430	605
PM Investment B.V.	1.792	-
PV Energie Finance Holding B.V.	758	6.753
Solease Overijssel B.V.	1.371	1.835
Stichting VIAA	5.909	8.000
Streekpellets B.V.	1.609	-
Wocozon Overijssel B.V.	-	527
Woningabonnement Overijssel B.V.	4.800	-
Totaal	18.497	18.695

Bouwdepots maken onderdeel uit van de lening en zijn bestemd voor het verrichten van specifieke betalingen, bijvoorbeeld aan leveranciers. Depots worden op een aparte rekening gehouden door en bij de beheerder. De leningnemer betaalt de leningrente over het depot maar ontvangt ook rente over het depot.

15. Overige schulden (I)

De overige schulden per 31 december 2017 bedragen:

Bedragen in € 1.000	31-12-2017	31-12-2016
Vooruit ontvangen bedragen	126	6
Te betalen rente lening ASN Bank N.V.	17	12
Beheervergoeding	729	727
Vergoeding raad van commissarissen	8	11
Externe adviseurs	27	7
Vergoeding adviescommissie	17	27
Marketing en communicatie	42	24
Kosten externe accountant	27	47
Te betalen kosten due diligence	4	-
Diverse kosten waarvan onvoorzien	106	1
Totaal	1.103	862

16. Niet uit de balans blijkende verplichtingen en zekerheden

De volgende niet uit de balans blijkende verplichtingen bestaan per 31 december 2017. Het betreft contracten met doelondernemingen die per 31 december 2017 zijn afgesloten door EFO I en EFO II, maar die in 2017 nog niet zijn uitbetaald.

Bedragen in € 1.000

31-12-2017

31-12-2016

Vennootschap EFO I

Participatie in OrangeGas Overijssel B.V.

141

188

Participatie in BeGreen Overijssel B.V.

254

254

Participatie in Solease Overijssel B.V.

225

273

Participatie in Boeren met Zon B.V.

82

92

Participatie in PV Energie Finance Holding B.V.

5

364

Participatie in PV Energie Finance Holding II B.V.

958

-

Participatie in PM Investment B.V.

135

135

Participatie in Brouwer Biocentrale B.V.

-

1.000

Participatie in Woningabonnement Overijssel B.V.

-

10

Participatie in BTG/BTL B.V.

117

-

Participatie in Warmtebedrijf Hengelo B.V.

250

-

Participatie in Streekpellets B.V.

241

-

Participatie in Slim Opgewekt Overijssel B.V.

125

-

Participatie in Opgewekt Dzh.fonds Overijssel B.V.

180

-

Participatie in S4 Ancillary Services B.V.

1.700

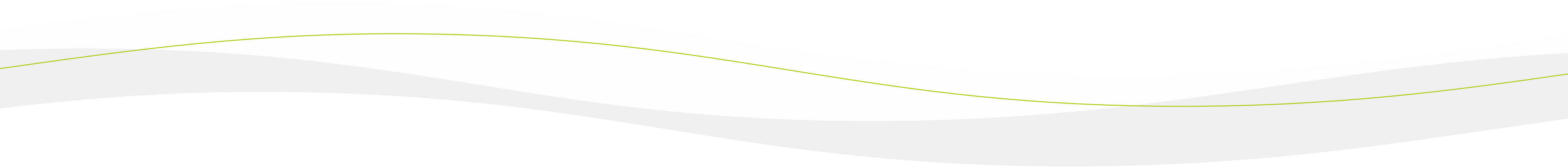
-

Participatie in BioKKP B.V.

1.200

-

Bedragen in € 1.000	31-12-2017	31-12-2016
Converteerbare leningen		
Converteerbare lening aan BTG/BTL	37	-
Converteerbare lening aan Woningabonnement Overijssel B.V.	590	590
Vennootschap EFO II		
Lening aan PM Investment	-	2.292
Lening aan Twents Renewable Fund B.V. (HoSt)	1.114	1.114
Lening aan Brouwer Biocentrale B.V.	-	2.840
Lening aan Groengas Twenterand B.V.	-	1.099
Lening aan Broekhuis Koegas B.V.	-	1.005
Lening aan Endona Project B.V.	2.285	-
Lening aan Woonconcept Energie B.V.	1.725	-
Lening aan Warmtebedrijf Hengelo B.V.	3.075	-
Lening aan Hellendoorn Op Rozen U.A.	1.673	-
Lening aan Groengas Kampen B.V.	1.009	-
Totaal	17.121	11.256

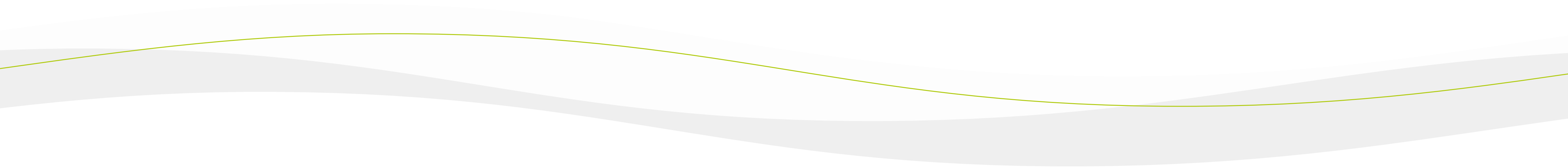
De participaties in OrangeGas Overijssel B.V., PV Energie Finance Holding B.V., Brouwer Biocentrale B.V., Boeren met Zon B.V., Solease Overijssel B.V., en Woningabonnement Overijssel B.V. zijn in de verslagperiode (gedeeltelijk) uitbetaald. Een eventueel restant staat in depot (zie paragraaf 14).

Met PV Energie Finance Holding II B.V., Warmtebedrijf Hengelo B.V., Streekpellets B.V.; Slim Opgewekt Overijssel B.V., Opgewekt Duurzaamheidsfonds Overijssel B.V., S4 Ancillary Services B.V. en BioKKP B.V. zijn nieuwe participaties aangegaan.

Met BTG/Bioliquids B.V. heeft een aandelenoverdracht plaatsgevonden en is een converteerbare lening gecommiteerd. Er zijn leningen uitbetaald, al dan niet op depot, aan PM Investment B.V., Groengas Twenterand B.V., Brouwer Biocentrale B.V., Woningabonnement Overijssel B.V. en Broekhuis Koegas B.V. Nieuwe committeringen zijn overeengekomen met Woonconcept Energie B.V., Warmtebedrijf Hengelo B.V., Groengas Kampen B.V., Endona Project B.V. en met Hellendoorn Op Rozen U.A..

Ontvangen zekerheden

De onderliggende waarde van garanties wordt niet als activa of passiva in de balans opgenomen. Alle leningen aan woningcorporaties, behalve die aan Stichting Welbions, vallen onder garantie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het totaal uitgeleende bedrag, inclusief opgelopen rente van € 151,6 miljoen, geeft het maximale potentiële risico voor het fonds aan voor gegarandeerde leningen. Dit is het risico dat alle tegenpartijen hun contractuele verplichtingen niet meer nakomen en alle bestaande zekerheden geen waarde hebben. Bij vrijwel alle overige leningen worden zekerheden gevraagd.

Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening

17. Beheervergoeding (J)

Bedragen in € 1.000	01-01-2017 t/m 31-12-2017	01-01-2016 t/m 31-12-2016
Beheervergoeding EFO I B.V.	1.239	1.320
Beheervergoeding EFO II B.V.	1.170	1.142
Totaal	2.409	2.462

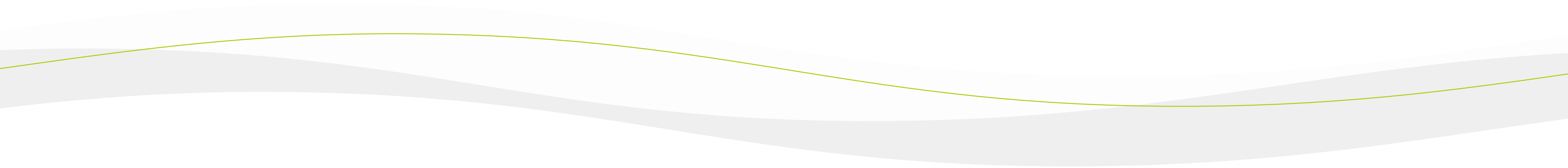
De beheerder heeft recht op een vaste vergoeding per jaar.

De vaste vergoeding voor 2017 bedroeg € 2.409.257 (2016: € 2.462.366).

De btw op de beheervergoeding van Energiefonds Overijssel II B.V. wordt apart verantwoord onder de overige kosten die in het overzicht hieronder worden gespecificeerd. De btw op de beheervergoeding van Energiefonds Overijssel I B.V. kan volledig bij het btw-compensatiefonds worden teruggevorderd en wordt dus niet als kosten verantwoord.

18. Overige kosten (K)

Bedragen in € 1.000	01-01-2017 t/m 31-12-2017	01-01-2016 t/m 31-12-2016
Vergoeding raad van commissarissen	34	36
Vergoeding adviescommissie	51	42
Kosten externe adviseurs	88	100
Btw EFO II	283	216
Marketing en communicatie	111	106
Accountantskosten	40	45
Ontwikkeling producten en methodologie	20	13
Aansprakelijkheidsverzekering	-	13
Kosten due diligence	6	22
Bonus maatschappelijk rendement	-	-
Diverse kosten waaronder onvoorzien	98	6
Totaal	730	599

De accountantskosten zijn geheel toe te rekenen aan werkzaamheden ten behoeve van de beoordeling van het halfjaarbericht en de controle van de jaarrekening. Voor de overgang naar een revolverend fonds zijn transitiekosten gemaakt waaronder juridisch - en financieel advies, inhuur kwartiermaker, extra acquisitie en overige kosten. Deze kosten zijn geboekt onder diverse kosten en onder de post externe adviseurs. De kosten voor 2017 voor de aansprakelijkheidsverzekering worden in 2018 verrekend.

Personeel

Het fonds maakt gebruik van de diensten van de beheerder (directie) van het fonds, ASN Bank N.V., en heeft dientengevolge geen personeel in dienst.

Beloning raad van commissarissen

De raad van commissarissen bestaat uit drie leden. In de verslagperiode ontving de voorzitter een vergoeding van € 16.770 en de overige twee leden ontvingen een vergoeding van € 9.000 ieder. Deze bedragen zijn exclusief onkostenvergoedingen en exclusief btw. De raad kwam in totaal vier keer bijeen, had tweemaal een overleg met de adviescommissie, nam deel aan een lezing, nam deel aan een kennismakingsbijeenkomst met de gedeputeerde en nam deel aan de lustrumviering van het fonds.

Beloning adviescommissie

De vergoeding voor de adviescommissie bedraagt € 1.500 exclusief onkosten per lid per vergadering, uitgaande van drie dagdelen (geen aparte vergoeding voor de voorzitter). Hiervan betaalt de provincie Overijssel een bedrag van € 112,25. Het overige gedeelte verloopt via Energiefonds Overijssel. De adviescommissie bestaat uit vijf leden. De adviescommissie vergaderde twaalf keer waarvan twee keer telefonisch, had tweemaal een overleg met de raad van commissarissen en nam deel aan een lezing en kennismakingsbijeenkomst met de gedeputeerde en waren aanwezig bij de lustrumviering van het fonds. De vergaderingen waren niet altijd volledig bezet en duurden vaak minder dan drie dagdelen per vergadering.

Beloning beheerder

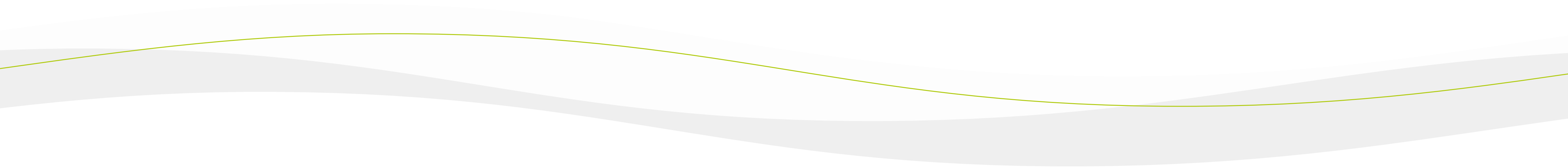
Het beloningsbeleid van het fonds is conform het beleid van de provincie Overijssel. Dat betekent dat er een maximum (WNT-norm) is gesteld aan de beloning die medewerkers in dienst van de beheerder ontvangen. Dit geldt ook voor de salarissen van ondernemingen waaraan de beheerder werkzaamheden heeft uitbesteed, en van de bestuurders van ondernemingen waarin Energiefonds Overijssel I participeert.

Transacties met verbonden partijen

De provincie Overijssel is als enige aandeelhouder van Energiefonds Overijssel I B.V. een verbonden partij van het fonds. De onder paragraaf 12 genoemde bedragen betreffen in hun geheel transacties met verbonden partijen. Daarnaast heeft de provincie Overijssel een garantie afgegeven voor leningen ontvangen van ASN Bank N.V. voor een maximale waarde van € 15 miljoen. ASN Bank N.V. is als directie van Energiefonds Overijssel I B.V. een verbonden partij van het fonds. De beheervergoeding in paragraaf 17 betreft in zijn geheel transacties met verbonden partijen. De lening in paragraaf 13 betreft daarmee in zijn geheel transacties met verbonden partijen. Alle transacties met verbonden partijen zijn transacties 'at arms length'.

19. Belasting (L)

Energiefonds Overijssel I B.V. en Energiefonds Overijssel II B.V. vielen tot ultimo 2015 onder de vrijstelling voor de VPB voor overheidsbedrijven ex art. 2 lid 7 Wet VPB 1969. Per 1 januari 2016 is de wetgeving gewijzigd en sindsdien is Energiefonds Overijssel belastingplichtig. Tot en met 2017 heeft dit nog geen consequenties gehad omdat er geen fiscaal belaste resultaten zijn behaald.

Enkelvoudige jaarrekening 2017

Energiefonds Overijssel I B.V.

Enkelvoudige balans

Bedragen voor winstbestemming en in € 1.000

	Toelichting	31-12-2017	31-12-2016
Activa			
Financiële vaste activa			
Participaties	(M)	7.166	4.832
Leningen	(N)	476	392
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	(O)	-	-
Lening aan groepsmaatschappij	(P)	4.969	5.330
		12.611	10.554
Vlottende activa			
Vorderingen	(Q)	380	341
Liquide middelen	(R)	2.354	2.315
		2.734	2.656
Totale activa		15.345	13.210

Bedragen voor winstbestemming en in € 1.000

Toelichting

31-12-2017

31-12-2016

Passiva

Eigen vermogen

(S)

Geplaatst kapitaal

-

-

Overige reserves

(9.344)

(7.924)

Onverdeeld resultaat

(1.182)

(1.420)

(10.526)

(9.344)

Voorziening deelneming

(T)

2.674

3.011

Langlopende schulden

Leningen provincie Overijssel

(U)

9.525

6.816

Lening ASN Bank N.V.

(V)

12.755

11.880

22.280

18.696

Bedragen voor winstbestemming en in € 1.000

Toelichting

31-12-2017

31-12-2016

Kortlopende schulden

Schulden aan participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen

(W)

372

383

Te betalen interest lening

17

12

Overige schulden

(X)

528

452

917

847

Totale passiva

15.345

13.210

Enkelvoudige winst- en verliesrekening

Bedragen in € 1.000

	Toelichting	01-01-2017 t/m 31-12-2017	01-01-2016 t/m 31-12-2016
Opbrengsten uit beleggingen			
Gerealiseerde waarde-veranderingen van participaties		25	-
Rente leningen		81	74
Kosten			
Beheervergoeding	(Y)	(1.239)	(1.321)
Overige kosten	(Z)	(241)	(162)
		(1.480)	(1.483)
Rentelasten		(145)	(142)
Resultaat voor belasting		(1.519)	(1.551)
Belasting		-	-
Resultaat deelneming		337	131
Nettoresultaat		(1.182)	(1.420)

Toelichting op de enkelvoudige jaarcijfers

20. Algemeen

Energiefonds Overijssel I B.V. (EFO I) is opgericht op 7 november 2012 en gevestigd te Luttenbergstraat 2, Zwolle. Het fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 56424566.

De verslagperiode van het fonds heeft betrekking op de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017.

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de geconsolideerde jaarrekening van de onderneming.

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en winst-en-verliesrekening hierna niet nader zijn toegelicht, verwijzen wij naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

21. Grondslagen voor waardering

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk voor de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening, met uitzondering van het volgende:

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Onder deelnemingen in groepsmaatschappijen wordt verstaan het 100%-belang in Energiefonds Overijssel II B.V. Dit belang is gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde. Wanneer de nettovermogenswaarde van deze deelneming negatief is, wordt zij op nihil gewaardeerd. Omdat EFO I geheel instaat voor de schulden van Energiefonds Overijssel II B.V., wordt in dat geval een voorziening gevormd.

Toelichting op de enkelvoudige balans

22. Participaties (M)

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 7 van de geconsolideerde jaarrekening.

23. Leningen (N)

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 8 van de geconsolideerde jaarrekening.

24. Deelnemingen in groepsmaatschappijen (O)

Energiefonds Overijssel I B.V. heeft een 100%-belang in Energiefonds Overijssel II B.V. (EFO II). Energiefonds Overijssel II B.V. is gevestigd te Zwolle. Het nominaal geplaatste en volgestorte kapitaal bedraagt € 100, bestaande uit honderd aandelen van nominaal € 1. Het eigen vermogen van EFO II is negatief en wordt derhalve tegen nihil gewaardeerd. Er is een voorziening gevormd voor deze deelneming ad € 2.674 duizend (ultimo 2016: € 3.011 duizend).

25. Lening aan groepsmaatschappij (P)

Het verloop van de post Lening aan groepsmaatschappij is als volgt:

Bedragen in € 1.000	01-01-2017	01-01-2016
	t/m 31-12-2017	t/m 31-12-2016
Stand aan het begin van de periode	5.330	5.244
Verstreking lening aan EFO II	2.022	1.286
Aflossing lening aan EFO II	(2.383)	(1.200)
Stand ultimo periode	4.969	5.330

De lening heeft als doel om tijdelijk het werkkapitaal van EFO II te financieren en heeft een looptijd tot 31 december 2027. De rente bedraagt het driemaands Euribortarief met een opslag van 1,5%.

26. Vorderingen (Q)

Onder Vorderingen zijn ultimo verslagperiode opgenomen:

Bedragen in € 1.000	31-12-2017	31-12-2016
Te vorderen btw	305	313
Te vorderen uit hoofde van effectentransacties	-	-
Lopende rente onderhandse leningen	56	6
Te vorderen rente onderhandse leningen	19	22
Totaal	380	341

De vorderingen hebben een looptijd van minder dan één jaar.

27. Liquide middelen (R)

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 10 van de geconsolideerde jaarrekening.

28. Eigen vermogen (S)

Voor een nadere toelichting op het eigen vermogen verwijzen wij naar de toelichting op het eigen vermogen van de geconsolideerde jaarrekening (zie paragraaf 11). Het eigen vermogen in de enkelvoudige jaarrekening wijkt niet af van het eigen vermogen in de geconsolideerde jaarrekening.

29. Voorziening deelneming (T)

Energiefonds Overijssel I B.V. heeft een 100%-belang in Energiefonds Overijssel II B.V. (EFO II). Energiefonds Overijssel II B.V. is gevestigd te Zwolle. Het nominaal geplaatste en volgestorte kapitaal bedraagt € 100, bestaande uit honderd aandelen van nominaal € 1. Het verloop van de post Voorziening deelneming is als volgt:

Bedragen in € 1.000	01-01-2017 t/m 31-12-2017	01-01-2016 t/m 31-12-2016
Stand aan het begin van de periode	3.011	3.142
Resultaat deelneming	(337)	(131)
Stand ultimo periode	2.674	3.011

EFO I aanvaardt hoofdelijke aansprakelijkheid (in de zin van artikel 2:403 lid1f BW) voor alle uit rechtshandelingen voortvloeiende schulden van EFO II vanaf de oprichting van deze vennootschap. Daarom is een voorziening gevormd voor het negatieve eigen vermogen van de deelneming.

30. Lening provincie Overijssel (U)

De provincie Overijssel heeft zowel aan EFO I als aan EFO II een lening verstrekt. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 12 van de geconsolideerde jaarrekening.

Het verloop van de lening verstrekt aan EFO I is als volgt:

Bedragen in € 1.000	01-01-2017	01-01-2016
	t/m 31-12-2017	t/m 31-12-2016
Stand aan het begin van de periode	6.816	3.920
Opgenomen	2.709	2.896
Stand ultimo periode	9.525	6.816

31. Lening ASN Bank N.V. (V)

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 13, Lening ASN Bank N.V., van de geconsolideerde jaarrekening.

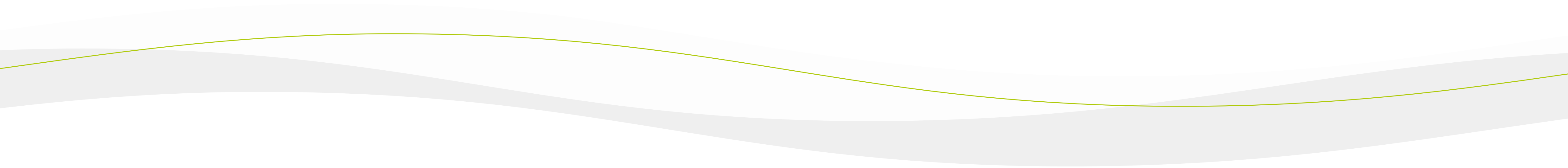
32. Schulden aan participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen (W)

Dit betreft nog aan EFO II te betalen bedragen.

33. Overige schulden (X)

Per 31 december 2017 was de samenstelling van de post Overige schulden als volgt:

Bedragen in € 1.000	31-12-2017	31-12-2016
Te betalen beheervergoeding	375	399
Te betalen marketing- en communicatiekosten	19	11
Te betalen vergoeding adviescommissie	8	12
Te betalen vergoeding raad van commissarissen	4	5
Te betalen externe adviseurs	9	3
Te betalen accountantskosten	12	21
Te betalen kosten due diligence	2	-
Bonus maatschappelijk rendement	-	-
Diverse kosten waaronder onvoorzien	99	1
Totaal	528	452

Toelichting op de eenvoudige winst-en-verliesrekening

34. Beheervergoeding (Y)

De beheerder heeft over de verslagperiode een vergoeding van € 1.238.698 (2016: € 1.320.332) ontvangen. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 17, Beheervergoeding, van de geconsolideerde jaarrekening.

35. Overige kosten (Z)

De overige kosten bestaan uit:

Bedragen in € 1.000	01-01-2017 t/m 31-12-2017	01-01-2016 t/m 31-12-2016
Vergoeding raad van commissarissen	15	16
Vergoeding adviescommissie	23	19
Kosten externe adviseurs	35	34
Kosten due diligence	1	10
Accountantskosten	18	20
Marketing en communicatie	50	48
Ontwikkeling producten en methodologie	9	6
Verzekeringen	-	6
Bonus maatschappelijk rendement	-	-
Diverse kosten en onvoorzien	90	3
Totaal	241	162

De accountantskosten zijn geheel toe te rekenen aan werkzaamheden ten behoeve van de beoordeling van het halfjaarbericht en de controle van de jaarrekening. Voor de overgang naar een revolverend fonds zijn transitiekosten gemaakt waaronder juridisch- en financieel advies, inhuur kwartiermaker, extra acquisitie en overige kosten. Deze kosten zijn geboekt onder diverse kosten en onder de post externe adviseurs.

36. Personeel

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 18 van de geconsolideerde jaarrekening.

37. Beloning raad van commissarissen

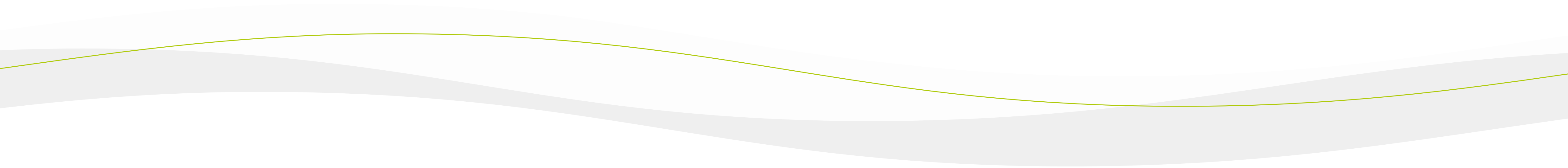
Zie voor een nadere toelichting paragraaf 18 van de geconsolideerde jaarrekening.

38. Beloning adviescommissie

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 18 van de geconsolideerde jaarrekening.

39. Transacties met verbonden partijen

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 18 van de geconsolideerde jaarrekening.

40. Resultaatverwerking

Het verlies over 2017 ad €1.182.000 is als onverdeeld resultaat verantwoord, als onderdeel van het eigen vermogen.

41. Gebeurtenissen na balansdatum

Vanaf 1-1-2018 heeft onderopdrachtnemer StartGreen Capital behalve de eigen vermogen portefeuille ook de leningportefeuille in beheer genomen. Later in het jaar zal ook het algemene beheer en de directie door StartGreen Capital worden overgenomen. Daarmee krijgt StartGreen Capital het volledige beheer over het fonds. De nieuwe beheerder zal voor de verrekening van de btw opnieuw een ruling aanvragen, uitgaande van de revolverendheid van het fonds.

Zwolle, 16 maart 2018

Directie Energiefonds Overijssel I B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouders en de raad van commissarissen van Energiefonds Overijssel I B.V.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Energiefonds Overijssel I B.V. te Zwolle gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Energiefonds Overijssel I B.V. per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2017;
- 2 de geconsolideerde en enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2017; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Energiefonds Overijssel I B.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag van de raad van commissarissen;
- het verslag van de directie;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

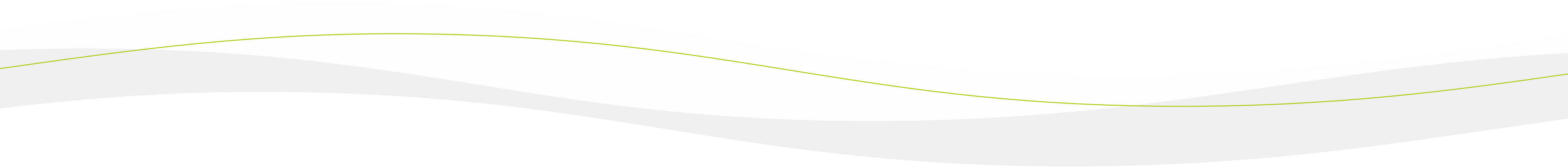
Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van de directie en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controle-opdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de directie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 16 maart 2018

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. drs. R.J. Bleijs RA

Portefeuilleoverzicht per 31 december 2017

A Portefeuilleoverzicht uitstaande posten

Naam organisatie	Energiesoort	Participaties	%	Leningen		Totaal
				Convertible	Regulier	
De Woonplaats	Energiebesparing				8.010.000	8.010.000
Stg. Woonbedrijf Ieder1	Energiebesparing				1.650.000	1.650.000
RK Woningstichting Ons Huis	Energiebesparing				7.105.000	7.105.000
Stichting Wonen Delden	Energiebesparing				540.000	540.000
Stichting Woonconcept	Energiebesparing				2.290.000	2.290.000
Woningstichting SWZ	Energiebesparing				5.382.000	5.382.000
Woningstichting Openbaar Belang	Energiebesparing				1.800.000	1.800.000
Stichting DeltaWonen	Energiebesparing				8.300.000	8.300.000
Stichting Domijn	Energiebesparing				10.750.000	10.750.000
Stichting Mijande Wonen	Energiebesparing				3.680.000	3.680.000
Woningstichting Rentree	Energiebesparing				2.920.000	2.920.000
Salland Wonen	Energiebesparing				3.860.000	3.860.000
Stichting Wetland Wonen	Energiebesparing				2.370.000	2.370.000
Woningstg. Welbions Hengelo	Energiebesparing				16.180.000	16.180.000

Naam organisatie	Energiesoort	Participaties	%	Leningen		Totaal
				Convertible	Regulier	
Woonbeheer Borne (Welbions)	Energiebesparing				1.680.000	1.680.000
Viverion	Energiebesparing				3.570.000	3.570.000
BTG Bioliquids B.V.	Energieopwekking	987.486	12,9%	122.317		1.109.803
Empyro B.V.	Energieopwekking	750.000	25,0%	304.167	3.040.016	4.094.183
OrangeGas Overijssel B.V.	Energieopwekking	379.375	50,0%		1.560.000	1.939.376
Sportbedrijf Deventer	Energiebesparing				959.066	959.066
Triple Groen B.V.	Energieopwekking				949.327	949.327
Triple Groen B.V.	Energieopwekking				998.409	998.409
Holland Eco Finance B.V.	Energiebesparing			50.000		50.000
Wocozon Overijssel B.V.	Energieopwekking	471.875	10,0%		2.828.580	3.300.455
Solease Overijssel B.V.	Energieopwekking	63.352	49,9%		1.850.529	1.913.881
Boeren met Zon B.V.	Energieopwekking	57.498	50,0%		1.020.000	1.077.499
Warehouses De Pauw comm.va	Energieopwekking				3.173.334	3.173.334
PV Energie Finance Holding B.V.	Energieopwekking	771.431	50,0%		9.911.000	10.682.432
PV Energie Finance Holding II B.V.	Energieopwekking	510.579	50,0%			510.580
PM Investment B.V.	Energieopwekking	152.726	49,9%		2.292.078	2.444.804
Waterschap Vechtstromen	Energieopwekking				14.000.000	14.000.000
Brouwer Biocentrale B.V.	Energieopwekking	1.500.001	30,6%		2.840.000	4.340.001
BeGreen Overijssel B.V.	Energieopwekking	246.001	33,3%			246.001

Naam organisatie	Energiesoort	Participaties	%	Leningen		Totaal
				<i>Convertible</i>	<i>Regulier</i>	
S4 Ancillary Services B.V.	Energiebesparing	900.001	60,0%		1.295.000	2.195.002
Stichting VIAA	Energiebesparing				8.000.000	8.000.000
WOAB B.V.	Energiebesparing	10.000	50,0%		4.800.000	4.810.000
Biogas Netwerk Twente	Energieopwekking				1.868.750	1.868.750
Groengas Twenterand B.V.	Energieopwekking				1.098.750	1.098.750
Broekhuis Koegas B.V.	Energieopwekking				1.005.000	1.005.000
Energiepark Scania Zwolle B.V.	Energieopwekking				4.880.000	4.880.000
Streekpellets B.V.	Energieopwekking	240.801	33,3%		2.246.000	2.486.801
Slimopgewekt B.V.	Energieopwekking	125.001	83,3%			125.001
Totaal A		7.166.127		476.484	150.702.839	158.345.455

B Portefeuilleoverzicht gecommitteerde posten

Naam organisatie	Energiesoort	Participaties	%	Leningen		Totaal
				Convertible	Regulier	
OrangeGas Overijssel B.V.	Energieopwekking	140.625				140.625
Solease Overijssel B.V.	Energieopwekking	225.210				225.210
BeGreen Overijssel B.V.	Energieopwekking	253.999				253.999
BTG Bioliquids B.V.	Energieopwekking	116.579		36.944		153.523
Boeren met Zon B.V.	Energieopwekking	81.972				81.972
PV Energie Finance Holding B.V.	Energieopwekking	4.573				4.573
PV Energie Finance Holding II B.V.	Energieopwekking	958.098				958.098
PM Investment B.V.	Energieopwekking	134.668				134.668
Twents Renewable Fund B.V. (HoSt)	Energieopwekking				1.113.750	1.113.750
WOAB B.V.	Energiebesparing			590.000		590.000
Woonconcept Energie B.V.	Energieopwekking				1.725.000	1.725.000
Warmtebedrijf Hengelo B.V.	Energieopwekking	250.000			3.075.000	3.325.000
Groengas Kampen B.V.	Energieopwekking				1.009.050	1.009.050
Streekpellets B.V.	Energieopwekking	240.800				240.800
SlimOpgewekt Overijssel B.V.	Energieopwekking	125.000				125.000
Opgewekt Dzh.fonds Overijssel B.V.	Energieopwekking	180.000				180.000
S4 Ancillary Services B.V.	Energieopwekking	1.700.000				1.700.000

Naam organisatie	Energiesoort	Participaties	%	Leningen		Totaal
				Convertible	Regulier	
BioKKP B.V.	Energieopwekking	1.200.000				1.200.000
Endona Project B.V.	Energieopwekking				2.285.000	2.285.000
Hellendoorn Op Rozen U.A.	Energieopwekking				1.673.262	1.673.262
Totaal B		5.611.524		626.944	10.881.062	17.119.530
Totaal A + B		12.777.651		1.103.428	161.583.901	175.464.985

Historisch overzicht per 31 december 2017

A Historisch overzicht uitgeboekte posten

Naam organisatie	Energiesoort	Participaties	Leningen		Totaal
			Convertible	Regulier	
De Woonplaats	Energiebesparing			8.010.000	8.010.000
Stg. Woonbedrijf Ieder1	Energiebesparing			1.650.000	1.650.000
RK Woningstichting Ons Huis	Energiebesparing			7.105.000	7.105.000
Stichting Wonen Delden	Energiebesparing			540.000	540.000
Stichting Woonconcept	Energiebesparing			2.290.000	2.290.000
Woningstichting SWZ	Energiebesparing			5.382.000	5.382.000
Woningstichting Openbaar Belang	Energiebesparing			1.800.000	1.800.000
Stichting DeltaWonen	Energiebesparing			8.300.000	8.300.000
Stichting Domijn	Energiebesparing			10.750.000	10.750.000
Stichting Mijande Wonen	Energiebesparing			3.680.000	3.680.000
Woningstichting Rentree	Energiebesparing			2.920.000	2.920.000
Salland Wonen	Energiebesparing			3.860.000	3.860.000
Stichting Wetland Wonen	Energiebesparing			2.370.000	2.370.000
Woningstg. Welbions Hengelo	Energiebesparing			16.180.000	16.180.000

Naam organisatie	Energiesoort	Participaties	Leningen		Totaal
			Convertible	Regulier	
Woonbeheer Borne (Welbions)	Energiebesparing			1.680.000	1.680.000
Viverion	Energiebesparing			3.570.000	3.570.000
BTG Bioliquids B.V.	Energieopwekking	987.486	122.317		1.109.803
Empyro B.V.	Energieopwekking	1.000.000	304.167	3.800.000	5.104.167
OrangeGas Overijssel B.V.	Energieopwekking	379.375		1.560.000	1.939.375
Sportbedrijf Deventer	Energiebesparing			1.200.000	1.200.000
Triple Groen B.V.	Energieopwekking			1.148.000	1.148.000
Triple Groen B.V.	Energieopwekking			1.000.000	1.000.000
Holland Eco Finance B.V.	Energiebesparing	132.001			132.001
Wocozon Overijssel B.V.	Energieopwekking	471.875		2.876.250	3.348.125
Solease Overijssel B.V.	Energieopwekking	63.352		1.949.696	2.013.048
Boeren met Zon B.V.	Energieopwekking	57.498		1.080.000	1.137.498
Warehouses De Pauw CVA	Energieopwekking			3.400.000	3.400.000
PV Energie Finance Holding B.V.	Energieopwekking	771.431		9.911.000	10.682.431
PV Energie Finance Holding II B.V.	Energieopwekking	510.579			510.579
PM Investment B.V.	Energieopwekking	152.726		2.292.078	2.444.804
Brouwer Biocentrale B.V.	Energieopwekking	1.500.001		2.840.000	4.340.001
Waterschap Vechtstromen	Energieopwekking			15.000.000	15.000.000
S4 Ancillary Services B.V.	Energiebesparing	900.001		1.295.000	2.195.001

Naam organisatie	Energiesoort	Participaties	Leningen		Totaal
			Convertible	Regulier	
BeGreen Overijssel B.V.	Energieopwekking	246.001			246.001
Stichting VIAA	Energiebesparing			8.000.000	8.000.000
Woningabonnement Overijssel B.V.	Energiebesparing	10.000		4.800.000	4.810.000
Biogas Netwerk Twente	Energieopwekking			1.950.000	1.950.000
Groengas Twenterand B.V.	Energieopwekking			1.098.750	1.098.750
Broekhuis Koegas B.V.	Energieopwekking			1.005.000	1.005.000
Energiepark Scania Zwolle B.V.	Energieopwekking			4.880.000	4.880.000
Streekpellets B.V.	Energieopwekking	240.801		2.246.000	2.486.801
SlimOpgewekt Overijssel B.V.	Energieopwekking	125.001			125.001
Totaal A		7.548.128	426.484	153.418.774	161.393.386

B Portefeuilleoverzicht gecommitteerde posten

Naam organisatie	Energiesoort	Participaties	Leningen		Totaal
			Convertible	Regulier	
OrangeGas Overijssel B.V.	Energieopwekking	140.625			140.625
Solease Overijssel B.V.	Energieopwekking	225.210			225.210
BTG Bioliquids B.V.	Energieopwekking	116.579	36.944		153.523
Boeren met Zon B.V.	Energieopwekking	81.972			81.972
BeGreen Overijssel B.V.	Energieopwekking	253.999			253.999
PV Energie Finance Holding B.V.	Energieopwekking	4.573			4.573
PV Energie Finance Holding II B.V.	Energieopwekking	958.098			958.098
PM Investment B.V.	Energieopwekking	134.668			134.668
Twents Renewable Fund B.V. (HoSt)	Energieopwekking			1.113.750	1.113.750
Brouwer Biocentrale B.V.	Energieopwekking	-			-
Woningabonnement Overijssel B.V.	Energiebesparing		590.000		590.000
Woonconcept Energie B.V.	Energieopwekking			1.725.000	1.725.000
Warmtebedrijf Hengelo B.V.	Energieopwekking	250.000		3.075.000	3.325.000
Groengas Kampen B.V.	Energieopwekking			1.009.050	1.009.050
Streekpellets B.V.	Energieopwekking	240.800			240.800
SlimOpgewekt Overijssel B.V	Energieopwekking	125.000			125.000
Opgewekt Dzh.fonds Overijssel B.V	Energieopwekking	180.000			180.000

Naam organisatie	Energiesoort	Participaties	Leningen		Totaal
			Convertible	Regulier	
S4 Ancillary Services B.V.	Energieopwekking	1.700.000			1.700.000
BioKKP B.V.	Energieopwekking	1.200.000			1.200.000
Endona Project B.V.	Energieopwekking			2.285.000	2.285.000
Hellendoorn Op Rozen U.A.	Energieopwekking			1.673.262	1.673.262
Totaal B		5.611.524	626.944	10.881.062	17.119.530
Totaal A + B		13.159.652	1.053.428	164.299.836	178.512.916

Energiefonds OV
@EnergiefondsOV
5 sep 2017

Hogeschool @viaazwolle vandaag gestart met werkzaamheden vernieuwing pand dankzij lening van Energiefonds @NEOverijssel @Overijssel

Dorine Putman
@DorinePutman
10 okt 2017

@urgenda duurzame juren bij modeshow bij @Viaa energetisch verbouwde school in Overijssel

'Hogeschool VIAA in Zwolle leidt toekomstige kampioenen op in een verduurzaamd schoolgebouw.' 'Van G naar A+ een topprestatie!'

Hogeschool Viaa
@viaazwolle
9 okt 2017

Hogeschool Viaa doet ook mee aan de Dag van de Duurzaamheid!

Schoolvoorbeeld

Bij VIAA Hogeschool heeft de directie besloten van de school het vooruitstrevende voorbeeld voor de gehele provincie te maken door de school drastisch te verduurzamen met financiering van Energiefonds Overijssel. Leerlingen en medewerkers van de school worden betrokken bij de verduurzaming en doen kennis op die ook thuis tot een verbeterde energie efficiëntie kan leiden.

Studenten en Bert Kuiper, coördinator Pabo, van Viaa Hogeschool over duurzaamheid.

van de € 200 miljoen van het fonds uitgezet
en gecommiteerd

Personalia

Raad van Commissarissen

Pieter van Geel, voorzitter

Pieter van Geel kent het publieke domein goed, vanuit zowel ambtelijk als bestuurlijk perspectief: hij begon zijn carrière als planoloog bij de gemeente Helmond en werd daar later gemeentesecretaris. Als CDA'er was hij lid van de provinciale en gedeputeerde staten van Noord-Brabant, Tweede Kamerlid, fractievoorzitter en staatssecretaris VROM. Momenteel bekleedt hij verschillende commissariaten (Goede Doelen Loterijen, COVRA, Luchtverkeersleiding Nederland) en is hij voorzitter van het bestuur van de NAK (Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen).

Jan Paul van Soest

Jan Paul van Soest is zelfstandig adviseur (Jan Paul van Soest – Advies voor Duurzaamheid), entrepreneur en auteur op het gebied van duurzaamheid in Nederland, en partner in De Gemeynt Coöperatie. Hij was kwartiermaker van De Groene Zaak.

Tot eind 2016 was hij voorzitter van de raad van commissarissen van CLM BV, en verder bestuurslid bij Centrum Landbouw en Milieu, Gelderse Natuur- en Milieufederatie, Stichting Metta (biodiversiteitsmeting en -compensatie) en Stichting Noordpoolacademie. Hij is verder lid van verschillende adviesraden, waaronder DoubleDividend Vermogensbeheer, De Groene Zaak en Trees4All.

Roeland van Straten

Roeland van Straten is eigenaar van Seyst Finance & Strategy B.V. Dit bedrijf ondersteunt bestuurders, commissarissen en aandeelhouders bij de strategische en financiële onderbouwing van koerswijzigingen en investeringen. Zowel bij de grote energiebedrijven als overheidsorganisaties is Roeland van Straten sinds 2002 nauw betrokken bij vele energiegerelateerde projecten, variërend van oplaadpalen en getijde- energie tot groeistrategieën, de slimme meter en stadswarmte. Hij is auteur van onder meer het studieboek Strategie en management, het voor RVO opgestelde Toetsingskader warmte-uitwisselingsprojecten en zijn proefschrift A Model for Firm-Specific Strategic Wisdom – Including illustrations and 49 guiding questions. Daarnaast is hij bestuurder geweest bij diverse maatschappelijke organisaties, en docent op het gebied van financieel-strategische besluitvorming aan Nyenrode Business Universiteit.

'Een razendsnel besluit en uitboeking in recordtijd voor Endona.'

Adviescommissie

Jean-Pierre Sweerts, voorzitter

Jean-Pierre Sweerts is investeringsadviseur en financieel arrangeur van infrastructurele projecten, bedrijven en fondsen in schone energie en schone technologie (Linus Capital). Voorheen was hij onder andere managing director van DIF Renewable Energy en afdelingshoofd Duurzame Ontwikkelingen bij Rabobank. Jean-Pierre Sweerts is van mening dat bedrijfseconomische gronden een grote rol moeten spelen bij beslissingen door de adviescommissie: 'Als een bedrijf of project omvalt, is er ook geen maatschappelijk rendement.'

Juul Vaandrager

Juul Vaandrager is medeoprichter en partner bij Triple Finance Partners (financieel en strategisch advies). Voorheen was zij onder meer directeur van Rapar bij Rabobank Private Equity, zelfstandig adviseur en investment manager bij ABN AMRO Participaties. In deze diverse functies heeft zij ruime ervaring opgedaan in private equity en met het begeleiden van mkb-bedrijven.

Ad van Wijk

Ad van Wijk is zelfstandig adviseur en hoogleraar Future Energy Systems aan de TU Delft. Hij bekleedt diverse commissariaten, onder meer bij Wind Energy Solutions B.V., Tetra-E Holding B.V. en Eteck B.V. Voorheen was hij onder andere CEO van Econcern (tot aan het faillissement in 2009) en CEO van Ecofys. Ad van Wijk heeft veel kennis van energie en energiesystemen.

Paul Nederkoorn

Paul Nederkoorn studeerde chemie, farmacochemie en Nederlandse rechtsgeleerdheid. Na op zijn benoeming tot universitair docent en groepsleider aan de Vrije Universiteit, werkte hij op het hoofdkantoor van Shell als economics advisor, business opportunity-coördinator en portfolio advisor Exploration & Production. Hij deed een management buy-in in een datacommunicatiebedrijf en was betrokken bij het Changdao offshore windmolenpark in China. Daarna richtte hij samen met de Universiteit Twente en vijf private investeerders de incubator UT International Ventures op. Kansrijke technologie, ontwikkeld aan de Universiteit Twente, wordt op deze manier financierbaar gemaakt. Hij was commissaris bij Vialle Alternative Fuel Systems B.V., hij is voorzitter van de raad van commissarissen van Medspray B.V. en hij is voorzitter van de APEC Academy.

Willy Wagenmans

Willy Wagenmans is zelfstandig adviseur. Tot 2015 was hij werkzaam bij de provincie Noord-Brabant. Hij houdt zich bezig met innovatie, strategie en financieringsvraagstukken. Hij studeerde economie in Tilburg en werkte daarna bijna twintig jaar bij de FNV. Ook was hij wethouder in Houten. Volgens Willy Wagenmans vervullen provincies een belangrijke rol bij de regionale ontwikkeling en in de verbinding tussen gemeenten en rijk. Hij wil bijdragen aan versterking van een duurzame economie en verbetering van klimaat en werkgelegenheid. Want iedereen heeft recht op een gezonde leefomgeving en op een baan, hoog- of laagopgeleid.

**'Een record aan
positieve adviezen in
2017. Maar liefst 19'**

Medewerkers Energiefonds Overijssel

Het beheer van Energiefonds Overijssel wordt gevoerd door ASN Bank in samenwerking met StartGreen. Bij ASN Bank waren in 2017 twee teams actief voor het fonds: de afdeling Beleggen en de afdeling Duurzame Financieringen.

ASN Bank Beleggen

De afdeling Beleggen van ASN Bank vervult taken voor Energiefonds Overijssel die te maken hebben met het beheer van het fonds. Het team bestaat uit de volgende personen:

Bas-Jan Blom, directeur Energiefonds Overijssel, directeur ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V., Bedrijfshoofd ASN Bank Beleggen

Bas Jan Blom is als directeur ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. (ABB) verantwoordelijk voor de beleggingsfondsen van ASN Bank. Tevens is hij directeur van Energiefonds Overijssel. Voorheen heeft hij acht jaar bij Schretlen & Co gewerkt, waar hij verschillende managementfuncties vervulde op het gebied van financiële planning, relatiemanagement en beleggingsadvies. Daarvoor was hij vijftien jaar werkzaam bij ABN AMRO. Bas-Jan Blom is bestuurslid van de Stichting de Putsche Ruiters.

Dorine Putman-Devilee, manager externe relaties ASN Bank, boegbeeld Energiefonds Overijssel

Dorine Putman-Devilee was van 2000 tot 2004 hoofd afdeling kredieten en investeringen bij ASN Bank. Sinds 2004 vertegenwoordigt zij ASN Bank als ambassadeur. In dit kader is zij lid van het Groenberaad van de NVB, voorzitter van het Beraad sociaal-ethische beleggingsfondsen van de NVB, commissaris van de coöperatieve bouwvereniging Q, lid van de werkgroep financiën BlokvoorBlok aanpak, secretaris van de Stichting Keurmerk Warmtepompen, bestuurslid van onderzoeksbureau CE Delft, lid van de Adviesraad Warmte (AgentschapNL tot aan opheffing van deze adviesraad); lid van de adviesraad verduurzaming bestaande woningen gemeente Teylingen, lid van de Overlegtafel duurzaam bouwen provincie Limburg, jurylid van SBIR (AgentschapNL), en lid van de werkgroep Financiering van de Federatie e-Decentraal. Dorine Putman is afgestudeerd als niet-westers socioloog aan de Universiteit van Leiden.

‘Trots op de eerste postcoderoos voor lokale energie-installaties: de zonneprojecten gefinancierd met Hellendoorn Op Rozen.’

Kijk hier voor meer informatie over postcoderoos: <https://www.zonnepanelen.net/postcoderoos/>
En over project Hellendoorn: <http://www.hellendoornoprozen.nl/>

Han Langen, fondsmanager

Han Langen is fondsmanager sinds mei 2013. Hij is verantwoordelijk voor het beheer van Energiefonds Overijssel en voor toekomstige institutionele fondsen die onder beheer vallen van ASN Bank. Hiervoor heeft Han Langen diverse functies vervuld bij Oxfam Novib, onder andere op het gebied van microfinance, en bij de provincie Utrecht. Hij is afgestudeerd als econoom aan de universiteit van Tilburg en heeft zijn postdoctorale opleiding tot Register Controller afgerond aan de Nyenrode Business Universiteit.

Wilma Kwint, commercieel ondersteuner

Wilma Kwint is senior commercieel ondersteuner en de directe secretariële ondersteuner van Bas-Jan Blom, directeur van ABB. Zij is sinds mei 2008 werkzaam bij ASN Bank. Eerder werkte zij als boekhouder-salarisadministrateur en HRM-medewerkster bij verschillende commerciële ondernemingen. Zij is verantwoordelijk voor de directe ondersteuning van de directeur van ABB en de collega's van de afdeling Beleggen. Zij heeft in oktober 2011 de opleiding Certified Team Manager (CTM) met succes afgerond.

Jan-Willem Grandia, hoofd Controlling

Jan-Willem Grandia is sinds oktober 2011 eindverantwoordelijk voor de afdeling Controlling & Compliance van ASN Bank. Hij is tevens de local compliance officer van ASN Bank en ABB. Sinds 2006 is Jan-Willem werkzaam bij de Volksbank. Voordat hij bij ASN Bank kwam, was hij twee jaar afdelingshoofd Group Finance bij de Volksbank en ruim drie jaar business controller bij Zwitserleven. Jan-Willem is afgestudeerd als bedrijfseconoom aan de Universiteit van Amsterdam en heeft zijn postdoctorale opleiding tot Register Controller afgerond. Op 1-9-2017 is hij uit dienst getreden.

ASN Bank Duurzame Financieringen

Het team van de afdeling Duurzame Financieringen van ASN Bank is verantwoordelijk voor de behandeling van de aanvragen voor leningen en garanties onder EFO II. Het team beheert tevens het ASN Groenprojectenfonds en verstrekt namens ASN Bank kredieten. Het team bestaat uit de volgende personen:

11 fysieke vergaderingen
Door frontdeskmedewerkers

35 aandeelhoudervergaderingen
bij participaties

12 telefonische vergaderingen
Door frontdeskmedewerkers

30x gingen EFO-medewerkers naar
netwerkbijeenkomsten/workshops/seminars

44 voortgangsrapportages
bij participaties

9 evenementen
Georganiseerd door EFO rondom financieringen

Jaarlijkse revisie op
29 leningen

12 persberichten

55 tweets

Jort Bakker, bedrijfshoofd afdeling Duurzame Financieringen

Jort Bakker werkt sinds 2006 bij ASN Bank. Hij is eindverantwoordelijk voor de afdeling Duurzame Financieringen. Deze afdeling financiert voornamelijk projecten vanuit ASN Bank en het ASN Groenprojectenfonds. De afdeling is verantwoordelijk voor de uitzettingen, het risicomanagement en het beheer. Jort Bakker is afgestudeerd als bedrijfseconoom aan de Erasmus Universiteit. Inmiddels is hij 24 jaar werkzaam in de zakelijke kredietverstrekking. Hij bekleedde verschillende directieposities.

Anouk Blüm, senior accountmanager

Anouk Blüm werkt sinds 2008 bij ASN Bank. Zij is verantwoordelijk voor duurzame-energiefinancieringen in Overijssel. Haar specialismen zijn duurzame warmte en duurzame woningbouw, zowel nieuwbouw als renovatie. Anouk Blüm heeft economie gestudeerd in Groningen en de postdoctorale opleiding voor registeraccountant in Amsterdam afgerond. Zij heeft in totaal vijftien jaar werkervaring, die zij opdeed als accountant bij KPMG, investment officer bij fondsmanager Triple Jump, en als analist en vervolgens accountmanager bij ASN Bank.

Jacco van Egdome, senior accountmanager

Jacco van Egdome is senior accountmanager bij Energiefonds Overijssel met als aandachtsgebied vreemd vermogen.

Hij heeft 25 jaar bankervaring en is sinds de oprichting in januari 2013 betrokken bij het fonds. Eerder werkte hij in verschillende functies in de zakelijke kredietverlening bij Rabobank en SNS Bank. Jacco van Egdome is afgestudeerd als bedrijfskundige aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Bernard Stornebrink, senior accountmanager

Bernard Stornebrink is senior accountmanager bij Energiefonds Overijssel met als aandachtsgebied vreemd vermogen. Hij heeft 15 jaar fusie- en overname-ervaring en is vanuit zijn eigen praktijk ook betrokken geweest bij diverse (her)financieringen van bedrijven. Bernard Stornebrink is sinds juni 2015 op interimbasis betrokken bij het fonds. Daarnaast is hij partner van Corporate Match Corporate Finance en vervult hij nevenfuncties bij diverse bedrijven. Hiervoor heeft hij gewerkt als bedrijfskundig adviseur bij ADV Management Consulting.

Peter van Emmerik, senior kredietanalist

Peter van Emmerik is in juli 2013 bij ASN Bank in dienst getreden als senior kredietanalist. Hij beoordeelt kredietaanvragen en revisies. Voordat hij bij ASN Bank kwam, werkte hij ruim 22 jaar in verschillende functies bij BNG Bank en ABN AMRO Bank. Hij is afgestudeerd als stuurman GHV aan de Hogere Zeevaartschool Amsterdam en is Certified Anti-Money Laundering Specialist (CAMS).

Barry Bulpitt, medewerker documenten en zekerheden

Barry Bulpitt is sinds september 2010 senior medewerker documenten- en zekerhedenbeheer. In de functie is hij verantwoordelijk voor de juridische documentatie en operationele uitvoering voor zakelijke klanten. Tevens is hij verantwoordelijk voor de juridische en fiscale begeleiding en de administratie van een aantal fondsen. Barry heeft twaalf jaar bankervaring, waarvan zeven jaar bij de internationale handelsfinanciering van Fortis/ABN AMRO. Barry Bulpitt is afgestudeerd in Europese Bestuurskunde en Europees Recht aan de universiteit van Portsmouth, Engeland.

Ad Diemel, medewerker documenten en zekerheden

Ad Diemel is sinds maart 2013 senior medewerker documenten- en zekerhedenbeheer. In de functie is hij verantwoordelijk voor de juridische documentatie voor zakelijke klanten.

Tevens is hij verantwoordelijk voor de juridische documentatie van Energiefonds Overijssel II. Ad heeft 37 jaar bankervaring, waarvan 36 bij ABN AMRO en The Royal Bank of Scotland in diverse functies. Ad Diemel is afgestudeerd in Bedrijfseconomie aan de Hogeschool van Utrecht.

Jessica Bestebroer-de Vos, commercieel ondersteuner, front desk medewerker

Jessica is in december 2013 begonnen als commercieel ondersteuner voor Energiefonds Overijssel. Zij ondersteunt accountmanagers Jacco van Egdom en Anouk Blüm. Zij zorgt voor een goed, efficiënt verloop van de dagelijkse processen, behoudt het overzicht en draagt zorg voor een complete administratie en archivering. Jessica heeft negen jaar commerciële ervaring. Zij was bij Eneco Business medeverantwoordelijk voor de doorontwikkeling en verkoop van energiebesparingsproducten en droeg in haar vrije tijd actief bij aan het verduurzamen van het pand van Eneco. Jessica is afgestudeerd als Bachelor in Business Administration.

Mark Slinger, commercieel ondersteuner, front desk medewerker

Mark is sinds maart 2013 commercieel ondersteuner voor ASN Bank en het ASN Groenprojectenfonds. Met ingang van juli 2014 is hij ook werkzaam voor Energiefonds Overijssel. Hij ondersteunt accountmanagers Jacco van Egdom en Anouk Blüm. Hij zorgt voor een goed, efficiënt verloop van de dagelijkse processen, behoudt het overzicht en draagt zorg voor een complete administratie en archivering. Mark heeft zes jaar bankervaring. Eerder werkte hij bij SNS als medewerker zakelijk krediet: hij regelde er het complete kredietproces van nieuwe en bestaande franchisenemers. Mark Slinger is afgestudeerd in Commerciële Economie aan de HES in Rotterdam.

StartGreen Capital

Het team van StartGreen Capital is verantwoordelijk voor de participaties onder EFO I. Het team bestaat uit de volgende personen:

Coenraad de Vries, fondsbeheerder

Coenraad de Vries is medeoprichter en managing partner van StartGreen Capital. Na verschillende managementfuncties initieerde hij in 2000 mede Fortis Venturing, de innovatiekraamkamer (incubator) van Fortis Groep. In deze functie ontwikkelde en bouwde hij verschillende nieuwe financiële producten en strategische deelnemingen voor Fortis Groep. In 2005 stond Coenraad de Vries aan de wieg van Excellerator, een in innovatie gespecialiseerd consultant-bedrijf voor Fortis-kanten. Coenraad heeft de HEAO-opleiding Economisch-Juridisch afgerond, alsmede Beleids- en Organisatiewetenschappen aan de Universiteit Tilburg. Daarnaast volgde hij diverse executive-programma's aan het International Institute for Management Development (IMD) te Lausanne.

Karel Asselbergs, investment manager

Karel Asselbergs is sinds september 2013 investmentmanager bij StartGreen Capital en betrokken bij de acquisitie, monitoring en sturing van de participaties. Hij studeerde Bedrijfseconomie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, waarna hij een uitgebreide transactie-ervaring heeft opgedaan als fusie- en overnameadviseur bij respectievelijk Deloitte en ING Corporate Finance. Vervolgens was hij werkzaam bij investeringsmaatschappij KRC Capital.

Anthony Viellevoije, investment manager

Anthony Viellevoije werkt sinds februari 2014 als investment associate bij StartGreen Capital en is nauw betrokken bij de acquisitie, monitoring en sturing van de participaties. Voordat hij de stap naar venture capital zette, was hij vier jaar actief bij ING Corporate Finance en drie jaar als founder van een social travel startup. De focus bij ING CF lag vooral op fusies & overnames in de media en offshore energie-sector, naast een rotatie bij Equity Capital Markets. Anthony studeerde International Business Administration aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Fikria el Abbouri, senior investment associate

Fikria el Abbouri werkt sinds mei 2016 bij StartGreen Capital en is betrokken bij de acquisitie, monitoring en sturing van de participaties. Zij studeerde Bedrijfskunde aan de Erasmus Universiteit en Politicologie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Na haar studie werkte ze zes jaar bij het ministerie van Financiën op de afdeling Staatsdeelnemingen. In deze functie adviseerde ze de minister van Financiën over het aandeelhouderschap van de Nederlandse Staat in onder meer TenneT, Urenco, ASR en Havenbedrijf Rotterdam.

Roderick Ruinard, investment associate

Roderick Ruinard is sinds september 2015 werkzaam bij StartGreen Capital. Hij is betrokken bij de acquisitie, monitoring en sturing van de participaties. Hij heeft een achtergrond in duurzame energie technologie en bedrijfskunde en gestudeerd aan de VU en de UvA in Amsterdam. Ook heeft Roderick tijdens zijn studie bij het duurzame energiebedrijf Vandebron gewerkt.

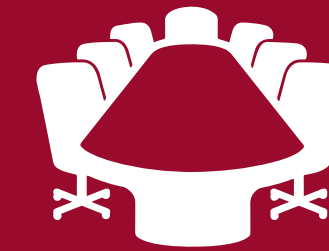
Dylan Perales, businessanalist

Dylan Perales is sinds 2017 junior businessanalist bij StartGreen Capital. Hij is betrokken bij de acquisitie, monitoring en sturing van de participaties. Dylan heeft Accounting en Financial Management gestudeerd aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en vervolgens Quantitative Finance aan de Bocconi University in Milaan. Gedurende zijn studie heeft hij met verschillende projecten onderzoek gedaan naar het combineren van financieel en maatschappelijk rendement. Hiernaast heeft hij tijdens zijn studie stage gelopen bij KPMG en StartGreen Capital, waar hij vervolgens direct na zijn studie is gaan werken.

Wilma van Luenen, support

Wilma van Luenen is sinds het begin van StartGreen Capital werkzaam als officemanager. Zij verzorgt de secretariële ondersteuning van de managing partners en de financiële administratie van de fondsen van StartGreen. Hiervoor werkte zij negen jaar bij een participatiemaatschappij.

Voordat een gemiddelde participatie tot stand komt:

**35 fysieke
bijeenkomsten**

**7-8 versies voor
een Participatie-
overeenkomst (PAO)**

**250-500
e-mails**

**5-10 contracten
onderhandelen**

Colofon

Ontwerp

PI&Q grafisch ontwerp, Zeist / Energiefonds Overijssel

Opmaak/dtp

PI&Q grafisch ontwerp, Zeist

Fotografie

Archief Energiefonds Overijssel, Esther van der Wallen, Job Boersma

